

Magyar Kereskedők Lapja

a kereskedelem, nagyipar, vállalkozás és szállítás közlönye

VÁLLALKOZÓK ÉS IPAROSOK LAPJA, MAGYAR LLOYD ÉS HITELES SORSOLÁSI ERTESSÍTŐ ingyenmelléklettel.

Előfizetési ár (három melléklettel együtt):
egy évre 16 kor., félévre 8 kor., negyedévre 5 kor.

Felolós szerkesztő: KORMOS ALFRÉD.

Megjelen minden szombaton. — Egyes szám 32 fill.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Sas-utca 13

A hadsereg-szállítások ügye.

A hadsereg-szállítások rendezése ügyében történt tárgyalások, melyeknek eredményét és az azokra vonatkozó eltérő nyilatkozatokat lapunk közelebbi számában ismertettük, odavezettek, hogy *rendezés helyett óriási káosz állott be*, mely a közös ügyek számát egy újjal szaporította és a magyar és osztrák kormány között a helyzetet annyira kiélesítette, hogy ha a formulák nagymestere a nézeteltéréseket valami alkalmas formulával ki nem egyenlíti, a hadsereg-szállítások kérdése Eris almájává válik, amely a kiegyezés amúgy is megrepedezett és csak nehezen támogatható épületét romba dönti.

A M. K. L. közelebbi számában ismertette az osztrák kereskedelmi miniszternek ez ügyre vonatkozólag az osztrák delegációban tett kijelentéseit, melyekkel a magyar kormány részéről előterjesztett egyezmény két lényeges pontjának, illetve klauzulájának létezését *tagadásba vette*. Nevezetesen tagadta az osztrák kereskedelmi miniszter:

1. hogy az egyezmény kiterjedne a *rekompensáció* akként való értelmezésére, hogy Magyarország iparának a hadsereg-szállításokban való kvótászerű részesedése akkor is biztosítandó, ha a magyar ipar bizonyos szállítási csoportokhoz tartozó felszerelési cikkeket szállítani nem képes, vagy kvótájának megfelelő mennyiséget nem szállíthat;

2. hogy nem foglaltatik az egyezményben az, hogy a *katonai üzemekben kifizetésre kerülő munkabérek* azon állam hadsereg-ellátási kvótájából levonandók, amely államban ezek a műhelyek léteznek.

A magyar kormány e meghazudtoló nyilatkozatok megczáfolásával napokig várt; bizonyosan azért, hogy bizonyítékait beszerezhesse. Végre a magyar delegáció december 17-én tartott ülésében *Szterényi* József államtitkár a magyar kormány nevében nyilatkozott és nyilatkozatát a hadsereg-szállítások ügyének tárgyalása alkalmával szerkesztett jegyzőkönyvekkel és a hadügyminiszter átirataival is támogatta. Nyilatkozatának lényege a következő:

A *kompensációra* nézve, a tárgyalási jegyzőkönyvekre való hivatkozással, ki-

jelenti, hogy a magyar kormány rendíthetetlen álláspontja ez ügy tárgyalása alkalmával folyvást az volt, hogy feltétlenül ragaszkodik ahhoz, és követeli, hogy a magyar ipar a kvótászerű részesedést megkapja feltétlenül, minden évben. Ha tehát nem kapja meg ugyanezen cikkek iparcsoportjában, megkapja külön-külön a közös hadsereg és tengerészet összes beszerzéseiben. És erre válaszott a hadügyminiszter azon értelemben, hogy a hadügyi igazgatás *ragaszkodik teljesen ahhoz az állásponthoz, hogy igenis a magyar ipart megilleti a teljes kompenzáció*, vagyis a Beschaffungsgruppen kívül, ami rendszerint kivétel, de mindenestre az egész ipari kompenzáció.

Ehhez hozzáfűzte még az államtitkár, hogy az a kérdés, hogy a csoportokon kívül való kompenzációhoz az osztrák kereskedelmi miniszter beleegyezése szükséges, a tárgyalások folyamán szóba sem került, mert, ha osztrák részről ily kívánalom hangoztatva lett volna, az ellen a magyar kormány a leghatározottabb tiltakozását jelentette volna be.

Ami a *munkabérek levonását* illeti, erre nézve az államtitkár nyilatkozata már nem világos és az osztrák kereskedelmi miniszter állítását megczáfolónak nem mondható. Az államtitkár szerint a tárgyalások folyamán felmerült az a kérdés, hogy az ez ügyben felmerült hosszú küzdelemnek véget vetendő, a munkabérek levonására vonatkozólag az 1904. évi egyezménybe befoglalt pont hagyasék ki. Ehhez a magyar kormány azzal a fenntartással járult hozzá, hogy ez ügyben a közös hadügyminisztériumban tartott értekezlet elnökének azon kijelentése, mely szerint az összes fizetések és munkabérek azon állam kvótájának terhére számoltatnak el, amely államban azok kifizettetnek, az Ausztria területén levő üzemekben kifizetett munkabérek Ausztria kvótájának terhére esnek, — egyezményen kívül is megvalósítható. Erre a hadügyminisztérium nyilatkozata az volt, hogy ebben a tekintetben teljesen azonos fel fogás van a hadügyminisztérium és a kereskedelmi minisztérium között.

Nem igen kell ezek elmondása után hosszasan fejtegetnünk, hogy e kérdés

elintézésében a magyar kormány *rendkívül felületesen* járt el, amidőn megelégedett holmi elnöki nyilatkozatokkal és a hadügyminisztériumnak ha nem kétértelmű, de legalább is homályos kijelentésével. Ez a felületesség eredményezte aztán a további bonyodalmakat, melyek rendkívül súlyos komplikációkra vezethetnek.

Szterényi József államtitkárnak a delegációban tett fenti nyilatkozatát követő napon ugyanis az osztrák ipartanács nagy vehemenciával tárgyalta a hadsereg-szállítások odiózus kérdését, mely tárgyalás folyamán heves kifakadások hangzottak el a magyar kormány perfid eljárása miatt. *Vetter* kereskedelmi tanácsos határozati javaslatot terjesztett be a célból, hogy a kormány hívassék fel, hogy a *hadsereg-szállítások ügyét a kiegyezési tárgyalások integráns alkotórészenek* tekintse s ekként kezelje, *Günther* képviselő pedig az iránt terjesztett be határozati javaslatot, hogy a hadsereg-szállítások ügyében a hadügyminiszterrel kötött egyezmény, amely Ausztria ipari érdekeire nézve rendkívül sérelmes, *lehető rövid idő alatt mondassék fel és hatályon kívül helyeztessék*.

De történt egyéb is. *Forscht* dr. osztrák kereskedelmi miniszter az ipartanács kérdéses ülésében újból nyilatkozott az ügyről és nyilatkozata valóban megdöbbentő, mert nem kevesebbet tartalmaz, mint azt, hogy a *hadügyminiszter úgy a rekompensáció, valamint a munkabér-betudás tekintetében tett koncessziókat egyszerűen visszasiwtá, illetve e kérdésekben az osztrák kormány álláspontjára helyezkedett*. Ennélfogva a magyar ipart csak a szállítási csoportokon belül illeti meg a rekompensáció, a munkadíjak pedig a szállítási kvótába be nem számítatnak. Az ellen, hogy a hadsereg-szállítások ügye a kiegyezési tárgyalások keretében bevonassék, a miniszternek nincs ellenvetése, sőt fel van hatalmazva az osztrák kormány részéről e kijelentésnek a kormány nevében való megtételére. Az egyezmény felmondását azonban nem tartja szükségesnek, mert nem is egyezményről, hanem egyszerű adminisztratív intézkedésekről van szó, melyek minden-

kor, minden felmondás nélkül hatályon kívül helyezhetők. Kijelentette a miniszter azt is, hogy a hadsereg-szállítási kvóta nem azonos a közös költségekhez való járulás kvótájával; utóbbinak ehhez az ügyhöz semmi köze.

Felemlítjük még, hogy az osztrák kereskedelmi miniszter a Reichsrath december 19-iki ülésében is nasonló értelemben nyilatkozott az ügyről. E beszédében is hangsúlyozta, hogy a munkabérek beszámítása az osztrák szállítási kvótába ki van zárva és hogy a kivételes *kompensáció* csak az osztrák hadügyminiszterrel való megállapodás után lehetséges. Hogy pedig ez így van, arra nézve hivatkozott a hadügyminiszternek decz. 15-éről kelt átiratára, melyben a *hadvezetőség teljes egyetértését jelenti ki az osztrák kormányynyal e két pontra vonatkozólag.*

Szterényi államtitkár a magyar delegáció december 20-iki ülésében reflektált az osztrák kereskedelmi miniszter újabb nyilatkozatára. Ismét több hivatalos átiratot olvasott fel, melyeket az ügyre vonatkozólag a volt, majd a jelenlegi hadügyminiszter intézett a magyar kormányhoz és melyek tényleg azt bizonyítják, hogy a hadügyminiszter úgy a kompenzáció, valamint a munkabér kérdésében annak idején a magyar álláspontra helyezkedett. Végül felolvasta a magyar kereskedelmi miniszternek a hadügyminiszterhez intézett legújabb átiratát, melyben igen erélyesen tiltakozik a hadügyminiszter azon újabb nyilatkozata ellen, mely az osztrák kormány álláspontjának kedvez. Ez az átirat kijelenti azt is, hogy a magyar kormány a hadsereg-szállítások ügyében való tárgyalásokat végleg befejezetnek tekinti és álláspontját semmi esetre sem adja fel.

Ez az ügy állása ma, és meg kell valanunk, hogy a magyar kormány felületes eljárása és talán korai eldicsekedése következtében a helyzet igen súlyos. Kitént, hogy a hadügyminiszter két különböző felfogást tartogatott készletben; egyiket a magyar, másikat az osztrák kormány részére; azon a magyar, ezen az osztrák kormány lovagol, de hogy a két felfogás közül a hadsereg-szállításban melyik fog érvényesülni, azt rejtelmes homály fűdi. De a legnagyobb baj az, hogy az ügy éppenséggel nincs tisztázva. Az osztrák kormány most a hadsereg-szállítás kérdését a kiegyezési kérdések komplexumába kapcsolja be. Belemegy-e ebbe a magyar kormány vagy sem — nem tudjuk, de bármire határozza magát, mérhetetlen bonyodalmaknak nézünk eléje.

A fogyasztási szövetkezetek ügye.

A Hangya kötelékébe tartozó szövetkezetek küldöttsége Pallavicini Ede őrgróf vezetésével a miniszterelnöknek és a gyengélkedő Kossuth Ferencz helyett Szterényi államtitkárnak memorandumot nyújtott át, amelyben a szövetkezetek

a kereskedelmi minisztertől kéri, hogy a kereskedelmi kamarák szervezését olyképen módosítsa, hogy azokban a „szövetkezeti kereskedelem“ (?) érdekei megfelelő módon képviselve legyenek, a pénzügyminisztert pedig arra kéri, hogy készítsen törvényjavaslatot, amely az egyenlő teherviselés elvének megfelelően a kereskedők kereseti adóját az adókvótó eljárás tekintetében is azonosítsa a szövetkezetek adójával.

Wekerle Sándor miniszterelnök igen szívesen fogadta a küldöttséget és biztosította a kormány jóindulatáról. Megjegyezte, hogy már hetekkel ezelőtt a kereskedelmi miniszterrel abban állapodott meg, hogy a szövetkezetek és kereskedők közt felmerült félreértések ügyében *tanácskozást hív össze*, amelyre az érdekelteket is meghívja. Ennek célja az, hogy a Hangya működésének a korlátokon belül a teljes akció szabadságát biztosítsa és már eleve megóvja az igazságtalan támadásoktól. Bizton reméli, hogy az értekezlet megszünteti azt az évek óta fennálló nagy antagonizmust, amely a gazdák törekvései, különösen a fogyasztási szövetkezetek és kereskedők között van.

Szterényi József államtitkár szintén annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy az ellentétek csak félreértéseken alapulnak, mert magában véve az, hogy a fogyasztók szervezkednek, nem mondható kereskedelemellenes mozgalomnak, az a vád még kevésbé állhat meg, hogy a gazdák ellenségei volnának a kereskedőknek, hiszen egymásra vannak utalva és egyik a másik nélkül megélni sem tudna. *A minisztérium a szövetkezeti eszmének határozott híve*, amit bebizonyított akkor, amikor a kisiparosok szövetkezeit a legmesszebb menő támogatásban részesítette. Más szövetkezeti alakulásokkal szemben sem helyezkedik ellenséges álláspontra, ameddig a mozgalom a törvényes korlátok között marad. És miután a Hangya sem kíván különösebb kedvezéseket szövetkezeti számára, hanem az egyenlőség elvén áll, bizton hiszi, hogy az *összehívandó értekezlet* a régóta fennálló félreértéseket teljesen eloszlatja. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter is örömmel fogadja a Hangya szövetkezeteinek felterjesztését, *mert alkalmasat ad neki az értekezlet összehívására.*

E nyilatkozatokból első sorban konstatálhatjuk, hogy a kormány a *szövetkezeti ügyben ánkéket szándékozik egybehívni és*, mivel ennek egybehívását — a nyilatkozatok szerint — a szövetkezetek és a kereskedők közt fennforgó *«félreértések»* elsimítása teszi szükségessé, semmi két-ségünk sem lehet aziránt, hogy az ánkét főleg a *fogyasztási szövetkezetek* ügyével fog foglalkozni.

Bebizonyult dolog, hogy efféle értekezletek ritka esetben tisztázzák a kontroverz kérdéseket. A meghívottak több kevesebb őszinteséggel elmondják nézeteiket, a miniszter vagy helyettese meghallgatja azokat, sőt az ánkét tagjait buzgó, odaadó működésükért meg is dicséri, aztán pedig az történik, amit a kormány akar, sőt amit már eleve elhatározott. Mindazonáltal a *szövetkezeti ánkét* megtartása ellen

nincs kifogásunk, csak hogy ettől a kereskedők javára még akkor sem várunk semmi jót, ha tudnók, hogy arra nemcsak a szövetkezeti fő-főapostolok, hanem a kereskedők érdekeinek hivatott és a szövetkezeti gazdálkodást a praxisból jól ismerő képviselői is meghivatnának.

Nem várunk pedig a kereskedők javára szolgáló eredményt azért, mert a miniszterelnök épp úgy, mint valamivel diplomatikusabban Szterényi államtitkár fenn reprodukált nyilatkozatai eleve is elárulják, hogy a kormány annyira szövetkezet-barát, akkora fontosságot és létjogosultságot tulajdonít a fogyasztási szövetkezetnek is, hogy a kereskedők panaszainak figyelembe vételére számítani abszolúte nem lehet. Hiszen a miniszterelnök világosan kijelentette, hogy a tanácskozás célját a *fogyasztási szövetkezetek teljes akció-szabadsága és az igazságtalan támadásoktól való megóvása képezi.*

Ez nyílt állásfoglalás a fogyasztási szövetkezetek mellett és a kereskedők ellen. Mit várhatnak ezután a kereskedők a megtartandó ánkéttől? Ám azért menjenek el oda, ha meghivatnak; a kereskedők képviselői a győzelem reménye nélkül is tárják fel nyíltan, őszintén a kereskedők vérző sebeit, leplezzék le a fogyasztási szövetkezetek visszaéléseit, mert úgy látszik, még nem volt elég a leleplezésből, az egyoldaluan informált mai kormány még mindig csak a fényoldalt látja, az árnyoldalt nem.

Az agrárius szövetkezetek.

Lássuk, milyen mértékben segítik elő a paraszt-ság intenzív gazdálkodását a nagybirtokos-agrárius-kerikális körök egyéb szövetkezetei — fogyasztási szövetkezeteken kívül, amelyeket a parasztok részére alapítottak?

A fogyasztó szövetkezeteik, amelyeket a nép körében terjesztenek, rendszerint értékesítő szövetkezetnek is mondják magukat. Maga a Hangya is *fogyasztó és értékesítő* szövetkezet; legalább a cégétáblája szerint. Tény azonban, hogy ezek az értékesítő-szövetkezetek a saját önzetlenségükön és a nép hagyományain kívül éppen semmit sem értékesítenek. Nem értékesítenek, mert ehhez nem elég a nép fanatizálása; ehhez kereskedői talentum is kellene. Az értékesítés nem olyan vevővel szemben történik, aki reverzáissal kövte lévén, kénytelen a szövetkezetnél vásárolni, sőt akár-hányszor keresni kell a vevőt a szomszéd városban, egy más országrészben vagy esetleg a külföldön is. Lehet, hogy helyenként az adminisztráció megbízhatatlansága is lehetlenné teszi az értékesítő tevékenységet, lehet, hogy a szövetkezeti apostolok egyáltalán soha nem is gondoltak rá komolyan. Annyi tény, hogy nem foglalkoznak vele.

Igy hát a szövetkezeti értékesítés ügyében — amely már közelebbről érdeklí a paraszt természetét — azt lehet mondani, semmit sem tettek az

agrárius magtár-szövetkezetek központosításáról a parasztok részére rakított leteleknek a parasztok a gabona- és a szőlő- eladniok, amely a parasztok szerint a magtár- használat- adások ki (persze) az egyes- ben teha nyereség-

Ez tel- intézmén- hitelszö- alapon több es- nem els- előleget a napi megves- ahol elő- viszi ug- alacson- reskedő- nem az - a magtá- mint a - vállalat-

Épugy- pont fo- ponti hi- talhatju- igazság- haszna- csináltá-

Magu- agrárius szövetke- hitelinté- kezlet ne- hangozt- földhite- bélyegk- kölcsön- lábuk pénzint- félszáza- kamatla- a vidék- utközb- Nem tások s- gazdák- hinné a- paraszt- mozdítá-

Magyarországon
a VALLALKOZÓK...
melléklet 1-26. ad-

agráriusok, hacsak azt a működést, amelyet a *magtár-szövetkezetek* kifejtenek, el nem ismerjük szövetségi értékesítés gyanánt. Az *Országos központi hitelszövetkezet* — amelyet az agrárius befolyás pár év óta teljesen hatalmába kerített — eddig már 44 szövetségi gabonarakartárt létesített az ország legkülönbözőbb vidékein. Külföldön az ilyen magtárszövetkezeteket a parasztek abból a célból csinálják, hogy a gabonájukat ne kelljen aratás után pénzükből az aratást követő alacsony árfolyam szerint eladni. Evégből közös magtárt létesítenek, amely a gabonát súly és szokványos minőség szerint átveszi, nyugtazza és pénzelőleget ad rá. A magtár vezetősége az árfolyamok lehető kihasználásával intézi az eladást és e közös eladások átlag-árfolyamával, az év végén fizetik ki (persze az aratáskor adott előleg levonásával) az egyes tagtól átvett gabonát. Végső eredményben tehát a szövetségi tagoké lesz az árfolyamnyereség.

Ez tehát, amint látjuk, igen szép és hasznos intézmény. Csakhogy az Országos központi hitelszövetkezet magtárszövetkezetei egészen más alapon működnek. A gabonát ugyanis a legtöbb esetben nem súly és minőség szerint és nem elszámolásra veszik át a tagoktól, nem előleget adnak rá: hanem rögtön az átadásnál, a napi árfolyam szerint, meghatározott árban megveszik tőle. A parasztagok tehát ott tart, ahol előbb tartott: a szövetségi gabonarakartárba viszi ugyan a learatott gabonáját, de *ugyanazt az alacsony aratási árfolyamot kapja érte, mint a kereskedőnél*. Az árfolyamnyereség nem az övé, hanem az Országos központi hitelszövetkezeté. Ezek a magtárak — lényegük szerint — nem egyebek, mint a szövetségi központ gabonakereskedelmi vállalatai.

Épúgy mint a Hangya és a Keresztény központi fogyasztó szövetkezeteinél, az Országos központi hitelszövetkezet gabonarakartárainál is tapasztalhatjuk azt az előző helyen már kimutatott igazságot, hogy *a felülről csinált szövetkezetek haszna nem a tagoké, hanem azoké, akik megcsinálták őket*.

Magukon hordják ez igazság bélyegét az agráriusoknak a parasztek részére csinált hitelszövetkezetei is. A *Kisbirtokosok országos földhitelintézete* és az *Országos központi hitelszövetkezet* nem hiába, hogy folyton az önzetlenségüket hangoztatják, de valóban az ország legdrágább földhitelintézetei, pedig perlési kedvezményeket, bélyegkedvezményeket és kamatmentes állami kölcsönt élveznek. Őt és félszázalékos kamatlábuk nagyobb, mint akármelyik nyereszkedő pénztintézeté; pedig még hozzászámítanak egy félszázalékot kötvényértékesítés címén. S ez a kamatláb is, mire a Központi hitelszövetkezettől a vidéki fiókon keresztül a kisparaszthoz eljut: utközben megnő 2—3 százalékkal.

Nem lenne teljes az agrárius szövetkezet-alapítások sorozata, ha meg nem emlitenék a *Magyar gazdák vásárcsarnok-ellátó szövetkezetét*. Azt hinné az ember, hogy ezt már csakugyan a kisparasztság számára, a belterjes gazdálkodás előmozdítására alapították. Valóban pedig úgy áll

az ügy, hogy ez a szövetkezet éppen a kisparaszt számára hozzáférhetetlen. Nincsenek ugyanis falusi fiókjai, amelyek a parasztek terményeit összegyűjthetnék, csupán központja van Budapesten és az egyes tag ide kénytelen minden kilogram vaját, minden kosár gyümölcsöt külön postacsomagban beküldeni. Az értékesítés esetleg még levelezést is von maga után. A kisparaszt nem igen kapható ilyesmire. Különben a szövetkezet éppen a cenztrális kezelés és a velejáró tömérdek apró költség miatt jóval drágábban dolgozik, mint akármelyik közönséges kereskedelmi vállalat. Az agráriusok szövetségi apostolai éppen ennél, a parasztság jólétét és a belterjes kisgazdaságot közelebből érdeklő vállalkozásánál felejtették el a falusi szervezet kiépítését, amelyet oly nagy ambícióval hajtának végre, ha fogyasztó-szövetkezetekről van szó.

Szemmel látható, hogy az agráriusoktól mi sem áll távolabb, mint a belterjes parasztagazdaság kifejlődésének előmozdítása. És ennek az egyszerű magyarázata abban rejlik, hogy nekik nem kell az intenzív földmivelés — legalább nem kell az ország és a világpiac mai viszonyai között. Ha egyeznék az érdekeikkel: rég megcsinálták volna ők maguk, a saját nagy uradalmaikban és nem várnának a parasztagokra.

De nem kell nekik. Nem kell a nagybirtok sajátos gazdasági természeténél fogva. Egyetlenegy termény van, amelynek termelésében hatalmas a nagybirtok: és ez a gabona. A mezőgazdaság többi terményeiben aránylag gyenge a termelőképesége. Kertgazdasággal, gyümölcs-termeléssel és baromfityesztéssel a nagybirtokos nem foglalkozhatik, a szőlőgazdaságban is elmarad a kisbirtokos mögött, sőt az állattenyésztésben is, mert a kisbirtokos a maga kevés barmtát gondtal, szeretettel ápolja és nem csupán tenyészt, de kihasználja a munkaerőjét is.

A nagybirtok nem áll elvi ellentétben a belterjességgel. Át tud térni ő is az intenzív gazdálkodásra, de csupán egy alakban: ha felosztja a földjeit három részre, és ezeken felváltva — és erős trágyázással — gabonát, takarmányt és kapásnövényt termel. Ez az, amit közönségesen váltógazdaságnak neveznek. Ennek is el nem engedhető feltétele, hogy a husnak, a kapásnövénynek — de mindenképp a gabonának magas ára legyen, mert a váltógazdaság nagyobb tökebefektetést és jóval több munkaerőt követel a közönséges gabonatermelésnél. Németországban, ahol a gabona-árakat mesterségesen megdrágították a védővámok, lehetséges ez a gazdálkodás, nálunk a mi árviszonyaink mellett azonban lehetetlen.

Van még egy alakja a belterjes nagy gazdaságnak: az angol rendszerű nagybirtok, amely csupán takarmánynövényt termel, állatot tenyészt és tejgazdaságot folytat. Semmiféle növényi terméket piacra nem visz, csupán barmot és tejtermékeket. A mostani nagy husarak, az alacsony magyarországi munkabérek mellett aligha ki nem fizetődnek ez a rendszer, amely Angliában éppen a magas munkabérek miatt ment tönkre. Csakhogy éppen az a bökkenő, hogy ennek az állattenyésztő

belterjes nagygazdaságnak szélesebb körben való elterjedése nálunk is a munkabérek emelkedését vonná maga után. Amint a belterjes nagygazdaság általában több munkást kíván és az elterjedése megdrágítja a munkaerőt.

A nagybirtokosság tehát a mai viszonyok között tudni sem akar a belterjes gazdálkodásról. Igaz, hogy az ország felvirágoztatásának és a kivándorlás megszüntetésének nincs egyéb módja és igaz bár az is, hogy a nagybirtokosság per excellenciam hazafias és nemzetfenntartó osztálynak hirdeti magát: de mégsem akar tudni róla. mert — nem találja rentábilisnek.

Dániel Arnold.

Kölcsönök kamat nélkül.

A „Pesti Hírlap“ folyó évi december 16-iki számában *Mihalik Dezső* „Kamatmentes kölcsönök“ címen terjedelmes cikket tett közzé, melynek tárgyát „hitelreform-tervezetnek“ nevezi. *Mihalik* a *kis embert* óhajtja részesíteni a nagy tőke áldásaiban és az olcsó kamatláb előnyeiben, de még ennél is tovább megy, amennyiben nem is olcsó, hanem teljesen kamatmentes kölcsönt ígér a kis embereknek. Szerinte a kis ember reális hitelszükségleteinek 90%-a olyképen támad, hogy — részint produktív, részint fogyasztási célból — nyersanyagot, illetve árucikket akar vásárolni. Ha e cikket készpénzfizetés ellenében szerzi be, az eladó *pénztári engedményben* részesíti, melynek átlagát a cikkíró a vételár 50%-ában állapítja meg, ellenben ha a kis ember hitelben vásárol, ez neki gyakran 50—60%-os ártöbbletet is okoz. Ennélfogva, *Mihalik* szerint, a kis emberen akkor lenne segítve, ha bevásárlásait oly kölcsönrel, tehát készpénz ellenében teljesíthetné, mely kölcsönért kamatot nem fizetne, mindössze is a készpénzfizetés esetén öt megillető pénztári engedményről kellene lemondania. Hogy pedig a kis ember bevásárlási céljaira ily teljesen kamatmentes kölcsönt kaphasson, a cikk írója szerint oly *pénzhelyettesítő eszközt* kell teremtenünk, melynek biztonsága semmivel sem kisebb a forgalomban lévő állam- és bankjegyekénél: ennél fogva vásárlásoknál készpénzfizetés gyanánt fogadtatik el; mégis különleges tulajdonsága van.

Ezt az új pénzhelyettesítő eszközt egy, eczélből alakuló *pénztintézet* bocsátaná ki, illetve ez folyósítaná a kis emberek részére az általa megszavazott kölcsönt ily pénzhelyettesítő jegyekben, anélkül azonban, hogy az adóstól bármi kamatot vonna le, vagyis, ha a kért és megszavazott kölcsön 1000 k., az adósnak a pénztintézet a kérdéses *bevásárlási jegyekben* teljes 1000 koronát fizetne ki. E jegyek birtokában lévő egyén mindazon iparosoknál és kereskedőknél, akik a bankkal üzleti összeköttetésbe lépnek és ez alapon magukat a bevásárlási jegyeknek készpénz gyanánt való elfogadására kötelezik, akként vásárolná be szükségleteit, mintha készpénzzel fizetne, azaz — a pénztári engedmény kivételével — élvezné a készpénzen való bevásárlás összes előnyeit. Az illető kereskedők és iparosok pedig a kiszolgáltattott áruk ára fejében kapott bevásárlási jegyeket a kibocsátó banknál bármikor *készpénz* elle-

nében beválthatnák, a bank azonban levonná a beváltási összegből az 5% pénztári engedményt, mely a készpénzzel fizető vevőt illette volna, de amely annak javára nem lett a vételárból levonva.

Ez a „hitelreform-tervezet“ lényege, melynek életbeléptetéséből, a cikk fejtegetései szerint, a következő előnyök származnak: A vásárló kisemberre nézve előny az, hogy kamatmentes kölcsönt élvezhet, vásárlásait készpénz ellenében teljesítheti, a hitelben való vásárlás hátrányaitól tehát menekül. A kereskedőre és iparosra nézve előny az, hogy mindenkor készpénzt kap árujáért és az áruhitellel járó veszélyeknek nincs kitéve, sőt ő maga is készpénz ellenében vásárolhatván, ily módon jelentékeny megtakarításokat érhet el. Az enémű kölcsönököt folyósító bankra nézve pedig előny az, hogy a vásárlási jegyek beváltása alkalmával levonásba hozott 5% kassza-skontók jelentékeny hasznot biztosítanak, annyival is inkább, mert nem is minden vásárlási jegyet fognak beváltás végett azonnal prezentálni, azok egyrésze hosszabb ideig, esetleg egy évig is (ez a beváltás vég-határideje), mint fizetési eszköz forgalomban marad; a bank tehát, anélkül, hogy készpénzt kölcsönzött volna ki, jól kamatoztatja a bevásárlási jegyeket, megjegyezvén, hogy a kölcsön kézizáloggal, jelzáloggal, váltóval vagy kezességi okirattal biztosítandó és a kamatmentesség idejét minden egyes esetben a bank bíráló-bizottsága állapítja meg.

Az eszme megvalósításának alapját tehát egy új pénzhelyettesítő eszköz kreálása képezi; ezt Mihály Dezső maga mondja, de ha nem mondaná is, az általa kontemplált fizetési eszköz rendeltetésének meghatározásából eléggé kivil glik, hogy ez sem volna egyéb, mint egy új bankjegy. Az illető bank pénz helyett bocsátja forgalomba, kereskedők és iparosok készpénzül fogadják el, forgatmány nélkül tovább is adhatják, szóval a papírpénz minden ismérve fennforog. Az ily jegyek kibocsátási joga természetesen csak az államtól nyert szabadság alapján gyakorolható, de a kibocsátandó jegyeknek fedezettel is kellene bírniok és pedig törvényes ércfedezettel, más-különbén a szabadság nem lenne megadható. Jelenleg jegykibocsátási szabadsággal — és pedig kizárólagos szabadsággal csak egy bank — az Osztrák-magyar bank bír és, bármint alakuljanak a dolgok, a jövőben sem lesz másképen; a bankszabadságok osztogatása terén mi nem fogjuk Amerika példáját követni.

De menjünk tovább. A cikk írója a kereskedelmi szokásokat a pénztári engedmények tekintetében, úgy látszik nem ismeri és még kevésbé ismeri a kereskedelmi forgalom szabályozását célzó törekvéseket. Először is téved abban, hogy a készpénzzel való fizetés esetén engedményezni szokott kassza-skontót 5%-ban állapítja meg. Számos és éppen a legáltalánosabb fogyasztási cikk után (például liszt, cukor, petróleum), a detail-forgalomban semmiféle pénztári engedmény nem jár, de a nagyban való vételnél a gyárak által engedélyezni szokott pénztári engedmény is jóval alatta áll az 5%-nak. Például a cukorgyárak métermázsánként csak 1 korona árengedményt nyújtanak azon kereskedőnek, aki vaggonszámra

bizonyos mennyiségű cukor átvételére kötelezi magát. Vannak ugyan áruk, melyeknél a bevett szokás szerinti kassza-skontó az 5%-ot eléri, de ezekre a többnyire luxus-árakra épp a kis embereknek kevés szükségük van. Inszolid kereskedők — alku útján — gyakran 25—30%-ot is engednek a bemondott árból, de ezekhez semmiféle eszközzel ne kalauzoljuk a kis embereket, mert nagyon megadnák az árát az olcsó kölcsönnek. Épp ez okból a kereskedelem most már a pénztári engedményt teljesen kiküszöbölni igyekszik; számos szakma új fizetési feltételei efféle engedményt már nem ismernek, vagy azt a lehető legalsó nivóra szállították le. Például 30 napon belül történő fizetés esetén az engedmény csak 1—1½%, ami körülbelül megfelel annak a kamatnak, amit az eladó a fedezeti váltó leszámításakor bankjának fizet. Amily mértékben leszállítják vagy eltörlik a pénztári engedményt a nagyban való vételknél, azon mértékben szűnik az meg a detail-forgalomban is, lévén a kassza-skonto eltörlése a tisztességtelen alku eltörlésére való kényszerítés egyik eszköze. Erre az elavult szokásra tehát hitelműveleteket alapítani nem lehet, abba sem egy, hozzáértő emberek által vezetett bank, sem a szolid kereskedők nem mennének bele.

De lássuk a kisemberek érdekeit, melyek szolgálataira lenne hivatva a kontemplált hitel-reform. Itt ismét czáfolatába kell bocsátkoznunk a cikk-író azon állításának, hogy a kisember hitel-szükségletének 90%-a az áruk beszerzése okából származik. Dehogyan is! Az a földműves, aki kenyérét maga termeli, ruházatának nagy részét maga szövö-fonja, ugyancsak keveset ad ki áruért, pedig az ugynevezett kisemberek zömét ezek képezik. Régi tartozások, nyakára nőtt hátralékos adók, a hagyatékban osztozó örökös-társak kielégítése, földvétel, investíciók, meliorációk, stb. okai ezen hitelgények keletkezésének. Igaz, vesznek árukat is, de lovat, ökröt, tehenet, sertést a vásárokon, itt pedig azoknak a bizonyos bevásárlási jegyeknek nem volna kelete, amint hogy nem vehetnének azokért krumplit, vetőmagot, szűrt és csizmát sem.

Áttérve végül a kereskedők és iparosok előnyére, nem sok fejtegetés kell annak kimutatásához, hogy a cikkben felsorolt előnyöket nem a kereskedelem és ipar, hanem csak egyes kereskedők és egyes iparosok élveznek. A tervezet szerint ugyanis a bank csak azoktól a kereskedőktől és iparosoktól váltaná be a bevásárlási jegyeket, akik vele összekötésben állnának és czégük a bank nyilvántartó könyvébe be van jegyezve. Egyetlen bank tetszésétől függne tehát, hogy mely kereskedőkhöz és mely iparosokhoz tereltessék a vásárló közönség, vagyis, mely üzletember boldoguljon, melyik ne boldoguljon. És ha meggyökeresednék ez a hitelrendszer, ha ezer meg ezer vásárló lenne kénytelen bevásárlási jegyeivel a bank által protezsált üzletembereket felkeresni, minő kizsákmányoló kartel, minő monopólium keletkeznék ebből és ez a hitelrendszer mennyire elfojtaná a szabad versenyt!

Sz

A vásárok eltörlése.

A lapokban naponta lehet olvasni az ipar-pártolás már igazán elcsépelet témájáról. Cselekszik a minisztérium, az iparkamarák, a társadalom, cselekszik mindenki és mégis semmi sem történik, mert úgy, mint mindenben, ebben is rendszernek kellene lenni, ami nincs. Az elején kellene a dolgot megkezdni és csudálatos, hogy a fonál végét nem bírjuk megtalálni. De én azt hiszem, hogy a fonál végéhez vezető utat megtaláltam. És pedig azt hiszem, hogy mielőtt mást tennénk, törvényhozásilag Magyarország összes országos vásárait és heti-piaczait ipari és gyári cikkekre nézve végképen be kell szüntetni és csakis az állat- és nyers-terményekre kell a vásárokat fenntartani.

Ez az első lépés arra, hogy iparosaink és kereskedőink megélhetéséhez reményt fűzhessünk és a kereskedelem a tisztesség medrébe tereltessék. Ma már nincs szükség a vásárra. A vásár ma csak arra való, hogy az iparos tulnyomó részben hitelre vásárolt anyagokból előállított munkáját eltékozzolhassa, mert arról szó sem lehet, hogy ezeket a vásárban illő áron értékesíthesse. De ha már a vásárra megy és fuvart fizet, a kereskedőnek kellékekért, kenyérért, husért, fűszerért, munkásnak bérrel tartozik, melyet a vásár után megfizetni ígért, pénzt kell csinálnia az áruból, hogy ezeknek fizethessen, ismét hitelre kapjon és tovább tengődjék. Ez nagy általánosságban összes vásároló iparosaink helyzete. A vásárban, ahol ugyanazon szakmabeli iparos közül 60—80, sőt 100 is megjelenik, és az egyik olcsóbban adja áruját mint a másik, eszeveszett verseny fejlődik ki és ez okvellenül vagy saját vagyunkája, vagy a gyáros és kereskedők követeléseivel rovasára történik. A kereskedő pedig, ha bővli-portékáján túl akar adni, kiküldi azt a vásárra, a tudatlan közönség pedig megveszi. Ha valamely kereskedő érzi, hogy fizetési kötelezettségének eleget tenni nem tud, egy-két kocsi áruval a vásárba megy, ott feltűnés nélkül a bevásárlási áron alul eladja, hogy pénzt csinálhasson. S mi mindezeknek a következménye? A szolid és becsületes kereskedő árulni nem képes és azok a kereskedők, akik a város területén laknak, nagy házbért, adót fizetnek, drága személyzetet tartanak, nem képesek fennállani az ily kétes existenciájú elemek miatt.

A helypénzszedési jog bérlője nyer talán évenként egy pár forintot, de csakis az esetben, ha nem jár el tisztességesen az árszabás szerint, hanem a szegény vásárosokat megnyuzza, ellenkező esetben okvetien veszti ő is, mert a bérleti árverésen a nagy verseny miatt oly magas áron bérel, hogy az árszabás szerint okvetlenül vesztenie kellene. A korcsmárosok is jó forgalmat érnek el, mert a vásárosok nagy része azt tartja, hogy vásárok muszáj sokat inni. Egyébb előnyei a vásároknak nincsenek, ellenben a város vagy község területén levő kereskedők vásárok — pihennek és csudálják a sokadalmat, melyből hasznuk nincs. A forgalom egy pár hétre a semmire csökken, mert a lakosság ellátja magát többé-kevésbé rossz áruval. Kérdezem azt is

Hole
a val
welle

hogy m
vagy k
nincs,
segédta
féle kö
hogy o
jogosul
den kö
reskedő
falura
élni. E
gyáros
lesz és
az ipar
(Bék

Mai s
Lapla
48 old
Hitele

U
A v
den t
ben
csend
nemcs
haner
gyára
volna
cikk,
A le
készle
felé h
hiány
lassab
és az
nem
sét ál

Me
rak t
delést
első n
gokna
zekne
fel fo

A
öntöd
ték év
várva
tát, a
keresi
méter

Má
zártái
a dró

H

Mole horem
a VALLALKOZOK ...
melléklet 1-26. ad-

hogyan mily jogosultsággal jön be egy falusi iparos vagy kereskedő, akinek semmiféle koczkázata nincs, nincs nagy házbére, nagy adója, drága segédartása, a társadalommal szemben semmiféle kötelezettsége, egy városi országos vásárra, hogy ott a helybenlakókat rontsa? Ennek létjogosultsága megszűnt. Minden városban, minden községben van már mindenféle iparos és kereskedő és ahol nincsen, lesz; kivonul majd a falura az oly iparos, aki a városban nem képes megélni. Ez esetben már rövid idő múlva egész Magyarország tisztességes ipar és kereskedelem lesz és ez volna nézetem szerint az első lépés az ipar és kereskedelem fejlesztésére.

(Békéscsaba.)

Deutsch Dávid
kereskedő.

Kereskedelmi hírek.

Mai számunk, **Vállalkozók és Iparosok Lapja** és **Magyar Lloyd** mellékleteinkkel 48 oldal. Mai számunkhoz van mellékelve **Hiteles Sorsolási Értesítő** mellékletünk is.

Ujabb áremelések a vasiparban.

A vasüzlet menete a folyó évben minden tekintetben rendkívüli. A más években ilyenkor karácsony előtt szokásos csendnek semmi nyoma, sőt a forgalom nemcsak a kisebb vaskereskedésekben, hanem a nagykereskedő cégeknek és a gyáraknál is oly élénk, mintha most volna az idény közepe és alig van vasáruczik, melyet ne keresnének szorgosan. A legtöbb vaskereskedő nagy raktári készleteket halmozott fel, de azért mindenfelé hallatszanak már a panaszok áruhiányról, mert a vasgyárak most még lassabban szállítanak, mint a tavasszal és az őszszel, sőt több vasmű egyáltalán nem fogad el rendeléseket, mert meretlenséget állítolag már több hónapra előre eladta.

Megbízható értesülésünk szerint a gyárak tartózkodásának nem annyira a rendeléstörődés, mint az az oka, hogy *január első napjaiban a legfontosabb vasanyagoknak, a rudvasnak, durva- és finom lemezeknek és a kereskedelmi öntvényeknek árait fel fogják emelni.*

A kereskedelmi öntvények árait a cseh öntődék a héten már 1.50 k.-val felemelték és két három magyar vasmű is, nem várva be e tekintetben a kartel határozatát, a saját szakállára feljebb csapta a kereskedelmi öntvények árait 1—2 k.-val métermázsánként.

Más cikkek árait a vasművek lapunk zártáig még nem drágították meg, kivéve a *drótszegeket*, melyeknél olyformán lépett

áremelkedés életbe, hogy a frankó eladott szegeket és drótot a gyárak nem szállítják bérmentve, a fuvar a rendelőnek kell fizetni, a gyár vagy nagykereskedő csak a hivatalos vaggondiját téríti meg, úgy, hogy minden mellékkillették a vevő terhére megy és, mert kisebb szállítmányoknál is csak vagonfuvar térítenek meg, ez a teljes kocsiakománynál kisebb szállítmányokra tetemes áremelkedést jelent. A nagykereskedő-cégek a vagonos szállítmányok árát is megdrágították, mert eddig, ha valaki egy egész kocsi drótszeget és drótot vett egyszerre, a hivatalos árakból 50 fillér engedményt kapott. Ez az engedmény december 20. óta megszűnt, vagyis a *drótszegek és a sodrony ára ismét 50 fillérrel métermázsánként felment.*

A *rudvas* és *vaslemezek* árát csakis raktári szállításoknál emelték ugyancsak indirekte, mert az eddigi 20 fillér helyett, melyet a vasuti vagy hajóállomáshoz való kiszállításért minden raktári küldeménynek után, illetőleg elővétebe vettek, felemelték métermázsánként 30 fillérre a rudvasnál és 50 fillérre a vaslemezeknél és drótszegeknél. Máskor ezeknek a felémelt fuvarozási költségnek alig volna jelentősége, de most, mikor az általában uralkodó és egyre nagybodó áruhiány miatt minden kisebb vaskereskedő és vasat fogyasztó iparos sűrűn kénytelen a nagykereskedők raktáraiból rendelni, ez majdnem általános áremelést jelent.

A vasgyárakhoz közel álló lapok erősen hangoztatják a *további áremelések szükségességét* és arra hivatkoznak, hogy Németországban már megint drágább lett a folytvás tonnája 10, a forraszvasé 5 és a finomlemezeké 5 márkával. Sajátosság, hogy minden áremelkedésnél Németország példájára hivatkoznak, mintha ott az árak a szabad verseny hatása alatt alakulnának ki, sőt egyik kommuniké egyenesen erre célzott is, pedig ez tudvalevőleg nem igaz, mert a német aczélekkel ép oly önkényesen szabja meg az árakat, mint a magyar és osztrák vaskartel, sőt ezen vasgyári szövetségek egymást kölcsönösen támogatják, mert bizonyos a kartel alakját megközelítő megállapodások állnak közöttük fenn.

Országos sóínség.

A vasuti teherkocsik hiányának van egy specifikusan magyar anomáliája, amely az *országos sóhiányt* idézte elő.

Köztudomásulag a sóforgalomnak őszkor van a főévéje, mikor kétszer akkora növekszik a sószállítás, mint az év egyéb időszakában és ez így tart szeptember végétől január hó közepéig. Az idén éppen szeptember elején kezdődött a vagonhiány, azóta folyton fokozódott és még máig sem enyhült. A máramarosi és erdélyi sóbányák mind kitermelték azt az óriási sómennyiséget, amely ilyenkor a fogyasztás részére szükséges, a sókereskedők országszerte eszközölték megrendeléseiket, ámde míg kezdetben szokatlan késedelmekkel érkeztek a sóküldemények, mert az államvasutak igazgatósága nem adott elégséges vasuti kocsit az elszállításra, utóbb a forgalom ugyszólván teljesen elakadt és ma már olyan súlyos a helyzet, hogy egész vidékek sóínséggel küzdenek. Ungvár, Debreczen, Komárom, Csaba, Arad, Sepsiszentgyörgy, Czegléd városokban és még számos egyéb helyen a nép kihágásokat és zavargásokat idézett elő, mert sőt nem tud kapni és számos helyen a rendőrségnek kell megvédeni a sókereskedőket a fenyegetően föllépő gazdaközönség és falusi lakosság ellenében. Ugy a sóbányák, mint a sókereskedők, sőt immár hetek óta a közigazgatási és rendőri hatóságok, valamint a pénzügyi hivatalok naponként táviratokkal ostromolják a bányákat és a minisztériumokat is e csapás orvoslása végett, ámde mindez hiabavalónak bizonyult.

A marosujvári sóbányánál közel 100,000 métermázsasó hever *elszállítatlanul*, a többi erdélyi bányák hátraléka is tesz vagy 40,000 métermázsát; ehhez járul a máramarosi bányának az utóbbi időben veszedelmesen növekvő hátraléka, mely máris 70,000 métermázsára szaporodott és így tehát *több mint 200,000 métermázsasó szállítása van hátralékban.*

E sóhiány nemcsak *ínségbe* dönti a lakosságot a téli szükségletek beszerezhetőségének lehetlenné tételével, hanem még *fokozza is az általános drágaságot*, sőt az ország minden részében a sóárak tetemes emelkedésére, kisebb helyeken pedig veszedelmes *só-uzsorára* vezetett, ezenfelül a sóbányákat és a sóhivatalokat, valamint a sókereskedelmet ártatlanul a legkiméletlenebb megtámadtatásnak teszi ki, végül mindezek tetejébe milliókra menő károkat is okoz az állami bevételekben.

Az *üveg-kartel basáskodása.* Az üvegkereskedők helyzetét rendkívül megnehezíti a magyarországi és a csehországi üveggyárosok kartelje, amely az eddig is alig elfogadható árakat ujabb 15—20 százalékkal fölemelte. A kartel eljárása példátlan a kereskedőkkel szemben. A munkaerő és a nyersanyag drágulása részben megokolta teszi ugyan az árfölemelést, de a kartelhatározatoknak csak a magyar és a cseh üveggyárosok

Ha személyzetet változtat,

ne mulassza el egy hirdetést közzétenni a „Magyar Kereskedők Lapja” apróhirdetése között.

Ha állást keres,

ne mulassza el egy hirdetést közzétenni a „Magyar Kereskedők Lapja” apróhirdetése között.

adnak egyuttal visszaható érvényességet. Egyeszerűen semmieseknek jelentették ki a régiebb köteleket, az üvegszállításról hallani sem akarnak és az építkezés újramegkezdése még válságosabb helyzetet fog teremteni az üvegesek közt, mint a pangó üzlet.

Kereskedők szövetkezése egy kartel ellen. Az osztrák kötöttáru-gyárosok karteljével szemben a szakmabeli osztrák kereskedők, mintegy ötvenen, a napokban tartott értekezletükön szövetséget alakítottak, melynek célja a gyárosok ár- és kondíció feltételeivel szemben való állásfoglalás.

Nyiregyházi kereskedők szervezkedése. Nyiregyházáról írják nekünk: A keresztény-szociális „párt” szervezkedése, amely e héten a függetlenségi párt és a Magyar védő egyesület magas patronátusa alatt Nyiregyházán kellő csendőrfedezet mellett lefolyt, óriási lökést adott a kereskedők szervezkedésének. A kereskedők most már belátják, hogy a kereszt- és a tulipánjegyében megindult kereskedelem-ellenes mozgalmat el kell nyomni. Az e heti események behatása alatt elhatározták, hogy január elején nagyszabású tiltakozó gyűlést tartanak és hogy együletet alakítanak, a melynek feladata lesz, a kereskedők érdekeit minden téren felkarolni. Az *Általános hitelintézet* rt. részvényesei pedig értekezletet hívtak össze, amely dr. Szabó Lászlót az intézet jogtanácsosát felszólította, hogy vonja le a konkvenziát abból a tényből, hogy a kereskedelemellenes mozgalom élére áll. Ő volt ugyanis az elnöke a keresztény-szociális gyűlésnek, amely szövetkezetek alakítására szölytötte fel a népet.

A teljes vasárnapi munkaszünet Székesfejerváron. A székesfejervári kereskedelmi alkalmazottak mozgalma folytán az összes kereskedők *Keresztes* Zsigmond elnöklésével értekezletet tartottak a teljes vasárnapi munkaszünet életbeléptetése tárgyában. Az értekezlet *egyhangulag* elhatározta, hogy 1907. január 1-től fogva a teljes vasárnapi munkaszünetet életbeléptetik. Az élelmező szakma kivételével az összes más szakmabeli kereskedők, mintegy 110-en, nyomban alá is írták az ilyen értelmű nyilatkozatot.

Tulipán szappant csak kereszténykereskedő árulhat. Vay Gábor grófné szül. Zichy Mártha grófnő levelet intézett egy kisvárdai kereskedőhöz, aki — véletlenül — rendezett felekezeti viszonyok közt él. Ebben a nevezetes levélben azt írja a nemes grófnő, aki — szintén csak véletlenül — vezérszerepet játszik a tulipán-szövetségben: „Mintán czimed az egyetlen keresztény kereskedő Kisvárdán, fölkérem Önt, hogy a tulipán-szappant, amelyből mintát küldök, vevőközönségének melegen ajánlja.” — Saprienti sat.

Budapesti fa- és szénkereskedők árubeszerzési szövetkezete cég alatt új szövetkezet alakult Budapesten (VI., Király-u. 56). Az igazgatóság tagjai: Spiegel Márton, Schmideg József, Radó Zsigmond, Reich Bernát, Hruby Frigyes. Felügyelő-bizottság: Fried Ignác, Piskó

András, Sándy Gyula, Weinstein Miklós, Kargli István.

Badacsonyvidéki bortermelők szövetkezete cég alatt a *Balatonvidéki filokszerá ellen védekező egyesület* borértékesítési szövetkezeté alakult át.

Régi parafadugók ujjaalakításának eltiltása. A németországi parafadugó-gyárosok kötelékének közelebb tartott közgyűlése behatóan foglalkozott a régi parafadugók ujjaalakításának kérdésével. *Guttmann* igazgató, az ügy előadója, tapasztalati tényekre és számadatokra támaszkodva kifejti, hogy mióta a parafa ára felment és ennek következtében a parafa-dugók ára 10%-kal emelkedett, egyre többen foglalkoznak régi dugóknak ujjaalakításával és új dugókként való eladásával. A brandenburgi bakterológiai intézet — a kötelék elnökségének megkeresése folytán — vizsgálat alá vette ezeket az ujjaalakított parafadugókat és megállapította, hogy azok nagymennyiségben tartalmaznak az egészségre káros baktériumokat és gombákat, míg az új dugóban ilyenek nem találhatók. Az elnökség fellépése folytán már három egyén ellen indított vizsgálat ócska áruknak új áruk gyanánt való eladása és ekként a verseny-törvény áthágása miatt, de mivel e vizsgálatok eredménye problematikus és legjobb esetben is csekély pénzbüntetést kirovasát eredményezheti, előadój javasolja, hogy a kötelék a kormányhoz forduljon az egészségi szempontból közveszélyes ócska parafadugók forgalomba hozásának eltiltása végett. A közgyűlés ezt a javaslatot elfogadta.

Pénzügyi és tőzsdei hírek.

Tót nemzetiségi bank van alakulóban *Budapestben*, 100,000 k. alaptőkével. Az alapítás élén *Harmincz* Mihály építész és *Wagner* János dr. orvos állanak.

A Budapesti bank rt. VI. Váci-körút 15. szám alatt *fiókot* nyitott. A fiók igazgatója *Holländer* László dr., ügyvezető-titkára *Fülöp* Alfréd.

A Rákosmezei takarékpénztár rt. (X., *Külsőkerpesi-ut* 62.) decz. 29-én rendkívüli közgyűlést tart az *alaptőke felemelése* tárgyában. A társaság 1905-ben alakult 10,000 k. alaptőkével.

Budapesti hitelforgalmi szövetkezet (IV., Károly-körút 10.) az 1905/6. üzletévben 2,320,435 k. kölcsönt folyósított. Az év folyamán történt viszafizetések után a kölcsönállomány 1,007,703 koronát tesz ki. A takarékbetét-állomány a múlt évi 55,910 koronáról 79,175 koronára emelkedett. Az elért nyersjövedelem 93,522 k. melyből a visszleszámitolási- és betétkamatok és költségek levonása után 17,892 k. *tiszta nyereség* maradt fenn, melyből a részjegytulajdonosok *0,90-os osztalékot* kapnak, míg a fennmaradó összeg — az alapszabályszerű javadalmazások és tartalékolások levonása után — az I-IV. évtársulati törzsbefizetések haszonrészesedését képezi.

Bankegyesületi rt. (Debreczen) cég alatt *Debreczenben* új pénzüntézet alakult 800,000 k. alaptőkével. Az igazgatóság tagjai: *Degenfeld* Pál gróf nagybirtokos Téglás (elnök), *Geiger* Simon kereskedő Debreczen (alelnök), *Adler* Samu a Hajdúmezei takarékpénztárak igazgatója Szoboszló, *Rosinger* Lajos birtokos Debreczen, bozai *Bozay* Pál birtokos Debreczen, *Stern* Péter birtokos Ujfehértó, *Hajnal* Sámuel birtokos Debreczen, nositzi *Thurzó* Béla birtokos Debreczen, *Mandel* Samu birtokos Kaba, *Ernst* Vilmos birtokos Debreczen, *Lukács* Emil dr. ügyvéd Debreczen. A felügyelő-bizottság tagjaivá megválasztottak: *Pákozdy* Sándor Hajdúvármegye

főjegyzője Debreczen, *Nyiri* Ernő dr. ügyvéd, *Hirschfeld* Ármin kereskedő, *Gáspár* Géza dr. orvos, *Tóth* Kálmán birtokos. Ügyvezető igazgatóként *Ernst* Vilmos igazgatósági tag, h. igazgatóként *Székely* Albert a Hevesmegyei agrár takarékpénztár cégvezetője és jogtanácsosként *Lukács* Emil dr. ügyvédet választották meg.

Új pénzüntézet Szombathelyen. Szombathelyen új pénzüntézet van alakulóban 500,000 k. alaptőkével, főleg a mezőgazdasági érdekek szolgálatára. Az alapítás élén állanak: *Eszterházy* Miklós herceg, *Haller* József, *Bathány* Zsigmond gr., *Laehne* Hugó orsz. képvis., *Gieszwein* Sándor dr. és *Egan* Imre.

Mezőkászyi közgazdasági bank rt. céggel új pénzüntézet van alakulóban 200,000 k. részvénytőkével (1000 drb 200 k. részvény). Alapítók: *Buttykay* Ferencz, *Hirtenstein* Lajos orsz. képviselő, *Horthy* Béla orsz. képviselő és *Lónyay* Gábor gróf.

A Zenta vidéki takarékpénztár rt. közgyűlése az eddigi 1200 drb 50 forintos részvénynek 600 drb 200 koronás részvényre való kicserélését határozta el a tartalékalap felhasználásával, továbbá 600 darab új részvényt bocsát ki 220 k. áron a régi és 240 k. áron az új részvényeseknek. Ily módon az alaptőke 1200 drb-ból álló 200 k. névértékű részvényből fog állani 240,000 k. összegben.

A Mártonvásári takarékpénztár rt. jelenleg 225,000 k.-t kitevő *alaptőkéjének* 400,000 k.-ra való felemelését határozta el, olyképen, hogy a régi 1500 drb 150 k. névértékű részvényt 750 drb 400 k.-s névértékűre változtatja és a részvényeknt ezen célból szükséges 100 k.-t a tartalékalapból fedezi, egyszersmind kibocsát új 250 drb 400 koronás részvényt a régi részvényeseknek pari áron, új jegyzőknek 500 k. ar-folyamon.

A Szombathelyi takarékpénztár tökefelemelésének a *Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület* által való finanszírozására vonatkozó igazgatósági projektum megbeszélése végett az intézet részvényesei értekezletet tartottak. Noha a tervnek tekintélyes ellenzői akadtak *Szegedy* *Ensch* br., *Geis* Lajos, *Markovics* Gyula, *Babics* István és *Koller* Ernő személyében, a jelen voltak többsége az igazgatóság javaslata mellett foglalt állást.

A Tiszavidéki takarékpénztár rt. (Huszt) decz. 16-án rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a 100,000 k. alaptőkének 300,000 k.-ra való felemelését határozta el olyképen, hogy 100,000 k. összegű részvényt az igazgatóság rendelkezésére bocsát, 100,000 k. összegűt pedig nyilvános jegyzésre ad ki. A közgyűlés egyszersmind megválasztotta az igazgatóságba *Hirtenstein* Jeremiást és *Krausz* Sámuel.

A Kishartai takarékpénztár rt. megszüntette *solti* fiókját.

A Banque Commerciale Roumaine (Bukarest), mely a *Wiener Bankverein* és az *Angol-osztrák bank* alapítása, legközelebb megvásárolja a *Staepli és társa bukaresti bankházat*. E célból a 10 millió franknyi alaptőkét 12 millió frankra fogják fölemelni.

Közlekedési és tarifa-ügyek.

A vízi állomások szállítási díja.

A vízi állomások vasuti refakciás díjtételeinek érvényessége tudvalevőleg december hó végével megszűnik. Az már biztos, hogy *január-február hónapokban nem lesznek érvényben, e kedvezményes*

A tulipánkert-szövetség gyűjtője! A Tulipánkert-szövetség gyűjtője *Budafokon*, *Győrött* és *Temesvárott* készül a legjobb minőségben. Megrendelhető: a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* gyufáárusztályánál és *Deutsch Márkus* föelárusítónál *Budapest*, *Dob-u. 1.* 7842

Male kerem
a VALLALKOZOK...
melléklet 1-26. ad-

dijtételek, amelyek azonban *márczius elsejével ismét reaktiváltak*. A ránk következő két hónapra tehát, ha hamarosan intézkedés nem történik, automatizce hatályba lépnek az ugynevezett rendes szállítási díjtételek, amelyek a kedvezményes rátáknál helyenkint 100 perccenttel is magasabbak.

Ez a visszás állapot — amint többször kifejtettük — egész fölfordulást idézne elő a gabonaforgalomban. De még ez a veszély is aránylag csekélyebb horderejű volna, mint az e tekintetben mindez óráig fennálló bizonytalanság, amely már hetek óta teljesen megakasztja a forgalmat.

Értesülésünk szerint azonban még az ünnepek előtt dűlőre kerül ez a dolog, és a mérvadó körökben meg van a hajlandóság olyan átmeneti intézkedések megtételére, amelyek lehetővé tennék a téli forgalom lebonyolítását, vagyis — hireink szerint — olyan provizórikus díjtételeket fognak megállapítani, amelyek hivatva lesznek a kedvezményes és a rendes ráták nagy differenciáját enyhíteni.

A dalmát, brazíliai és keletafrikai tengerhajózás. Az osztrák Reichsrat budget-bizottságának albizottsága a dalmát, brazíliai és keletafrikai tengerhajózás ideiglenes szabályozására nézve sürgős javaslatot készített, melyet a Reichsrat december 20-iki ülésében elfogadott. E szerint a kormány felhatalmaztatik, hogy az osztrák Lloydal és az érdekelt hajózási vállalatokkal az 1907. évre szóló ideiglenes szerződést köthet a dalmáciai hajózás ellátása tárgyában és e célból 11 millió k.-ig terjedhető szubvenziót nyújthat. Felhatalmaztatik továbbá, hogy a brazíliai hajózás és postaszállítást tárgyzó, ez év végén lejáró szerződést a Lloydal egy évi időtartamra hosszabbítsa meg. Végül felhatalmaztatik, hogy Keletafrikával való rendes hajózási összeköttetés végett, 600,000 k. szubvenzió e célra fordításával, a Lloydal vagy más alkalmas hajózási vállalattal szintén egy évre szóló szerződést köthessen.

A kelenföld-győri vasut második vágánya építését, amelyet 1897-ben kezdtek meg, már tökéletesen befejezték. A 131 km. hosszú második vágány fektetése, továbbá a közbelső állomások átalakítása és bővítése 10.048,000 k.-ba került. A jövő évben még 150,000 koronát használnak fel, amelyből a kereskedelmi miniszter által helybenhagyott munkasorrend szerint Szaár megállóhelyen, Bánhida, Szentjános és Győr állomásokon végeznek kisebb munkákat, több megállóhelyen várócsarnokot és telefont építenek.

A baja-bátaszéki vasut munkáit, amelyeket a Magyar építő rt. egységáras szerződés alapján végez, megkezdtek, amennyiben 1100 munkanapszámmal a vonalon egyes helyeken csekélyebb földmunkát létesítettek, továbbá főleg műszaki munkákkal, vonalkitűzéssel, terepfelvételekkel és

építési előkészületekkel foglalkoztak. A Dunán át 500 m. össznnyilással tervezett hid alapozási munkáihoz a tavaszi vizek lefolyása után szándékosan hozzáfogni; a sűrített levegővel történendő mély alapozáshoz szükséges berendezéseket a tél folyamán állítják fel.

Az Arad-csanádi egyesült vasutak rt. igazgatósága elhatározta, hogy a jövő évben kiépíteti a Géza megállóhelytől Orosházáig vezető 16 km. vonalat és lehetőség szerint az arad-hódmezővásárhelyi vonalat is, amely 43 km. hossza van tervezve. Az aradi vonal kiépítése Aradvármegye 40,000 koronás hozzájárulásától van függővé téve.

Fábián-zoltánmajori vasut. Az orosházaszentcsongrádi vasut fábián-zoltánmajori szárnyvonala Lajostanya és Zoltánmajori rakodó állomásokkal és Nádashalom feltételes megállóhelyvel decz. 5-én a nyilvános forgalomnak átadott.

Hajdusámson-nyirbátori vasut. A kereskedelmi miniszter előmunkálati engedélyt adott a Debreczen-hajdusámsoni vasut rt. vasutjának Hajdúámsón állomásától Pusztatamási puszta, Nyiradony és Mihálydi községek, valamint Szalmad puszta és Bogat község érintésével Nyirbátor állomásig vezetendő szabványos nyomtávu gőzmozdonyú vasutvonallal való meghosszabbítására.

Turdosin-oroszghatári vasut. A kereskedelmi miniszter előmunkálati engedélyt adott della Vedella Mihály budapesti lakosnak az árvavölgyi vasut Turdosin állomásából kiágazólag Usztva, Szlanicza, Nemesztó, Klinik, Zubrohava, Rapcza és Polhora községek érintésével az oroszghatárig vezetendő rendes nyomtávu gőzüzemű vasutvonala.

Privigye-németprónai vasut. A kereskedelmi miniszter Rudnyánsky Jenő dr. budapesti ügyvédnek előmunkálati engedélyt adott a nagybéliz-privigyei vasut Privigye végállomástól Neczpál, Berzsény, Nádasér és Pólusz községek határain át Németpróna községig vezetendő rendes nyomtávu gőzüzemű vonalra.

Nagyberezna-ulics-hubokvölgyi vasut. A kereskedelmi miniszter Jandaurek Vincze építési vállalkozó, budapesti lakosnak előmunkálati engedélyt adott az ungvölgyi vasut Nagyberezna állomásától Ulics és Kolbaszó községek érintésével Ranyina községig, valamint Ulicstől elágazólag Zboj és Novoszedlicza községek érintésével a Hubokvölgybe vezetendő 0-70 méteres keskeny vágányú helyi érdekű vasutvonala.

Kapuvár-gártha-vinár-devecseri vasut. A kereskedelmi miniszter Porkoláb Mihály dr. kisczelli ügyvédnek és Hoffmann Fülöp kemeneszentpéteri vállalkozóknak előmunkálati engedélyt adott a győr-sopron-ebenfurti vasut Kapuvár-Gártha állomásából kiágazólag Kiszalud, Mihályi, Vadosfa, Páli, Vág, Kemenes-Szt.-Péter, Magyar-Genes és Kemenes-Högyész községek érintésével az államvasutak Vinár állomásaig és innen Nemes-Szalók, Pór-Szalók, Dabrony, Vid, Vecse és Nagy-Szöllös községek érintésével az államvasutak Devecser állomásaig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemű vasutvonala.

Szenicz-oroszghatár-miavai vasut. A kereskedelmi miniszter előmunkálati engedélyt adott Somlyó József mérnök, budapesti vállalkozónak a Szenicz állomástól Kussó, Rovenszko, Szobotist és Verbóc községek határainál az osztrák területen fekvő Welka község irányában az oroszghatárig, vagy Szobotist községen át Miaváig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemű vasutvonala.

Vajasad-sárd-magyarigeni vasut. A kereskedelmi miniszter Szűcs Elemér nagyenyedi főerdésznek előmunkálati engedélyt adott a m. kir. államvasutak tövis-gyulaféhérvári vonalszakaszának egy alkalmas pontjából kiágazólag Vajasad, Alsó-Gáld, Krakkó, Borosbocsárd, Magyarigen és Sárd községek érintésével a gyulaféhérváralatnai vasut Sárd-Magyarigen állomásaig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemű vasutvonala.

Gyertyámos-nagyjécsai vasut. A kereskedelmi miniszter Weiner Sándor mérnök, budapesti lakosnak előmunkálati engedélyt adott a magy. kir. államvasutak Gyertyámos állomásából kiágazólag Kisjécsa község érintésével Nagyjécsa községig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemű helyi érdekű vasutvonala.

Czepléd-hatvani vasut. B. Molnár Sámuel városi tanácsnok és Fekete Adolf vasutépítési vállalkozó engedélyért folyamodott egy helyi érdekű vasutra, mely Czepléd-től Tápió-Bicske, Szent-Mártonkátá Tóalmás, Dány, Zsámbok és Tura községeken keresztül Hatvanig vezetne.

A csákány-ivánczi erdei vasut műtanrendőri bejárását november 29-én megtartották. A vasut a győr-fehringi fővonal Csákány állomása mellett levő fűrésztelepről kiindulva, a Lahm patak és a Rába áthidalása után a Lugos völgyén halad és Sigray Antal gróf erdőseibe vezet.

Drahovicza-voocsini vasut. A szlavóniai drávavidéki vasut drahovicza-voocsini vonalának és drenovácsi szárnyvonalának műtanrendőri bejárását megtartották. A forgalom január 2-án fog felvétetni.

A zombor-őbencei vasut műtanrendőri bejárását decz. 20-án megtartották és a vasutat a közforgalomnak átadták.

Automobil-omnibuszjárat Nagybécskerek és Titel között. Tóth Lajos és ifj. Nemecsis Péter perlaszi lakosok engedélyt kértek a nagybécskerek-i főszolgabirosgától egy Nagybécskerek-Titel között közlekedő automobil-omnibuszjárat létesítésére. Az automobil, a kérvény szerint, tízennégy ülőhelyre van berendezve és naponként kétszer közlekedik. Állomáshelyek: Nagybécskerek Ferencz-József-tér, Nagybécskerek Buza-piacz, Nagybécskerek Gyártelep, Ecska, Perlasz, Rudolfsgnád és Titel-Hidfő. Az utat mindenkor három óra alatt teszi meg és a díj az egész vonalra személyenként 2 k. Podgyászért 50 kgr.-on alul 40 fill., 50 kgr.-on felül 1 k. fizetendő. Az engedélyt a főszolgabirosg megadta és Nagybécskerek város tanácsa ehhez szintén hozzájárult.

A losonc-gácsai vasutat decz. 18-án átadták a közforgalomnak.

Villamos vasut Czinkota és Rákoscscaba között. A kereskedelmi miniszter a Budapesti helyi érdekű vasutak rt. részére a budapest-czinkota-kerepessi vasutvonalaának Czinkota állomásából kiágazólag Czinkota község belterületén át a gróf Bathyanyi-telepig és innen Rákoscscaba község érintésével Rákoscscaba községig vezetendő szabványos nyomtávu, villamos üzemű vasut építésére előmunkálati engedélyt adott.

Az esztergomi villamos vasut ügyében Esztergom város pénzügyi bizottsága azt a javaslatot terjeszti a tanács elé, hogy a város irjon fel a kereskedelmi miniszterhez avégből, hogy az átmeneti forgalom után szedendő díjak engedélyzését egyelőre elvileg mondja ki, amely esetben a vasut építésének munkálatai megindulhatnak.

Uj vasutépítő vállalat. Berger és Vida építési vállalata cég alatt Budapesen (VIII., Fecske-utca 37.) uj vállalat létesült, a mely rendes- és

Végbél, aranyér, czukorbetegnek, gyermekágyasoknak, csecsemőknek nélkülözhetetlen. Meggátol minden horzsolást és infekciót. Használatban olcsóbb a papirnál! Kapható mindenütt! Telefon 87-52.

Minden tisztaságot szerető embernél feltétlen szükséges a „Zéró” használata, mert abszolút tiszta és kellemes érzést nyer általa. Zéró szab. vattaárugyár, Budapest, VII., Rózsa-utca 45.

keskenyvágyú vasutak tervezésével és építésével foglalkozik. A cég tagjai: *Berger Miksa* és *Vida Samu*.

Iparvágány Gyimesen. A *Székely erdőipar rt.* Gyimes állomástól fűrésztelepére 150 m. hosszú vontató vágányt épített.

Iparvasut Parád. A *kissebesi gránitkőbányák rt.* Parád és Balla állomások között a kőbányáig vezető iparvasutat épített.

Iparvasut Orbánfalván. A *Wolfner S.* budapesti fatermelő cég *Orbánfalván* iparvasutat épített, melyet december folyamán üzembe helyeznek. Az iparvasut 17 km. hosszú s csatlakozik az Orbánfalván már üzemben levő 8-3 km. hosszú iparvasúthoz.

Iparvágány Homoród-Kőhalom állomáson. Az *Eisler J.* és *Brüder* cég Homoród-Kőhalom állomástól kiágazólag fűrésztelepére iparvágányt épített, mely 300 m. hosszú.

Iparvágány Munkácson. A munkács-bátyui vonal 256 257. sz. szelvényeiből kiágazólag *Zahler Ignác* kőolajhajtó telepre iparvágányt épült 540 méter hosszban.

Uj iparvágányok Nagyvárad mellett. *Spitz Sámuel* nagyvárad kerékedő, kavicsbányatulajdonos a Körös folyó partján levő kavicsbányája üzemének fejlesztése céljából *Nagyvárad* és *Várad* állomások között a 26+90 sz. szelvényből kiágazólag a pálya jobb oldalán a pályával párhuzamosan haladva, 180 m. hosszú iparvágányt szándékozik építeni. A *Vulkán* téglagyár pedig a biharpüspök-nagyvárad vonal 171—172. szelvényeiben rakodó kiterőt fog építeni.

Oszták magyar-bajor vasuti körélek Az 1901. november 1-től érvényes fenti kötelei díjszabás III. rész. 4. füzetéhez (osztályárudíjszabás gácsországi állomásokkal való forgalomban) 1907. évi január 1-én a VII. sz. pótlék lép életbe, mely a fenti díjszabásnak és a III. számú pótléknak kiegészítését és módosítását tartalmazza.

Külkereskedelmi hírek.

Külkereskedelmi és forgalmi viszonyaink ideiglenes rendezése. A képviselőházhoz *Wekerle Sándor* miniszterelnök törvényjavaslatot terjesztett be a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről. A javaslat a következő:

1. szakasz. Az 1906. évi III. törvényzikk 1. szakaszában a kormánynak adott ama fölhatalmazás hatálya, hogy a külső államokkal való kereskedelmi viszonyok ideiglenes szabályozása céljából a szükséghez képest átmeneti rendelkezéseket tehesen, ideiglenes megállapodásokat létesíthessen és ezeket legkésőbb 1906. december hónap 31-ig terjedő hatálylyal rendeleti uton életbeléptethesse, 1907. évi december 31-ig meghosszabbíthatik. 2. szakasz. Jelen törvény 1907. évi január első napján lép életbe és végrehajtásával a minisztérium bízta meg. A megokolás szerint az 1906. évi III. törvényzikk 1. szakaszában a külkereskedelmi viszonyok ideiglenes rendezésére a kormánynak adott felhatalmazás ez év végével lejárt. A külállamokkal folytatott tárgyalások nem voltak befejezhetőek, szüksége volt tehát a kormánynak arra, hogy fölhatalmazást nyerjen a külállamokkal a külkereskedelmi viszonyok ideiglenes rendezésére.

A törvényjavaslatot a Ház vita nélkül elfogadta.

Vámkezelési körrendelet. A pénzügyminiszter a következő körrendeletet intézte a m. kir. fővámgazdátörvénnyel és valamennyi m. kir. pénzügyigazgatóságokhoz és vámhivatalhoz: Az 1874. évi január hó 22-én kelt 44,497/873 számú körrendelet (Pénzügyi Közlöny 1874: 3. szám) 4. pontjában foglalt határozmányoknak részbeni módosításával a kereskedelmi miniszter ural, valamint az érdekelt cs. és kir. osztrák minisztériumokkal egyetértőleg megengedem, hogy azon eseteken kívül, amidőn marhának 20 drb-ot meg nem haladó mennyiségben, vagy pedig II. oszt. mellékvámhivatalok által korlátlan mennyiségben elvámolható áruknak behozatala forog szóban, mindazon áruk szóbelileg vallassanak be vámkezelésre, amelyek után fizetendő behozatali vámilleték 60 k-t meg nem halad (10,238.).

Sörkivitel Beirut. A *beirut* főkonzulátus jelentése szerint egy ottani európai cég, amely német konzuláris bírásokkal áll, hajlandó volna világos sörben valamely magyar sörgyár képviselőjét elvállalni. Címe a m. kir. Kereskedelmi Múzeum igazgatóságánál meg tudható.

Gyertyakivitel Délafrikába. A m. kir. Kereskedelmi Múzeum *johannesburgi* levelezője a *Gergely, Molnár* és *Tarsa* cég, arra figyelmeztet, hogy gyertyakivitelre Délafrikában most kedvező alkalom nyílik és arra is ajánkozik, hogy konzignáció-küldemények elhelyezéséről gondoskodjék.

Törvénykezés.

Bergerék Zsigája.

— Vétkeesség a szerzői jog bitorlásában a kávéháztulajdonos részéről a kávéházban eljátszott zenedarab miatt. —

Érdekes jogeset fordult meg most a bíróságoknál, melyet egy fiatal zeneszerző indított egy kávéház-tulajdonos ellen, mert ennek kávéházában előadták egyik szerzeményét, a „Berger Zsigát”. A budapesti törvényszék ezen tényállás alapján tekintettel arra, hogy a kiadott mű czimlapján az előadás joga fenntartott és, hogy ennél fogva a zeneműnek a jogosult beleegyezése nélkül való nyilvános előadása vagy eladása a szerzői jogról rendelkező törvény 49., 51. és 57. §-ai értelmében a szerzői jog bitorlását állapítja meg, alperest a szerzői jog bitorlásában vétkesnek mondta ki és őt behajthatatlanság esetén egy napi fogházbüntetésre átváltoztatandó 2 korona pénzbüntetésnek a kincstár javára leendő megfizetésével büntette; kötelezte továbbá, hogy felperesnek egy (1) korona tőkét, ennek 1906. június 1-től járó 5 kamatait és 102 k. 30 fill. perkoltséget fizeszen 15 nap alatt.

Az indokolásban kiemeli a bíróság, hogy a szerzői jogról szóló törvény 57. §-a értelmében a *jogosulatlan előadást eszközöltető* — amennyiben őt a törvény 58. §-ában meghatározott szándékosság vagy gondatlanság terheli — az okozott kárt megtéríteni tartozik és a törvény 20., illetve 19. §-ai szerint büntetéssel is sújtandó, minthogy pedig a kávéházban működő cigányzenekar által játszott zenedarabok megvalóztatása felett a felügyelet a kávéház tulajdonosát — mint a kinek a kávéházban történtek felett korlátlan rendelkezési joga van — terheli, ennek a feladatnak az elmulasztása gondatlanság

és éppen ezért az alperessel szemben a szerzői jog bitorlása megállapítandó volt.

Alperes védekezésében felhozta, hogy a felperes, mint kiadó, nem bir kereseti joggal, továbbá, hogy a kávéháztulajdonos a kávéházban játszó cigányzenekarnak a játékkrendjére befolyást nem gyakorolhat, mert a cigányzenekar előre meg nem határozott műsor szerint öletszerűen játszik. A bíróság a védekezést nem akceptálta, az első azért nem, mert a szerzői jogról szóló törvény 28., illetve 3. §-ai értelmében a felperesnek kereseti jogosultsága — tekintve, hogy a mű czimlapján kiadóként van megnevezve — kétségen felül áll, a másodikat azért nem, mert a kávéházban játszó zenekar játékkrendje és műsora felett a felügyelet abban az értelemben, hogy a műsor megválasztása és előadása tiltó törvénybe ne ütközzék, a kávéház tulajdonosának — mint akinek kétségtelen anyagi előnyére és kétségtelen engedélyével a zenekar játszik — egyenes kötelessége.

Csalás munkagépekkel. A *Thomas H. Whittick & Comp.* „Házimunka kötőgéptársaság” prágai cég budapesti fióküzletének (IV., Havasutca 3—83.) itteni képviselője a kereskedelmi miniszter 88,545/906. sz. rendeletével III. fokozatú 400 korona pénzbüntetésben marasztaltatott el az ipartörvény 58. §-ába ütköző kihágás miatt. A kihágás azon az alapon állapított meg, hogy a cég a hirdapokban hirdetményeket tett közzé, amelyekben 5 korona napi keresetet helyezett ki látásba azoknak, akik harisnyakötőgépein végzendő munkára jelentkeznek. A jelentkezőknek azonban a kötőgépet meg kellett venniük és így is több megállapított esetben csak 4 korona napi keresetet fizetett a cég nekik és csak rövid ideig. A III. fokú ítélet megállapította, hogy a szóban levő hirdetés ilyképpen megtévesztő és valótlan adatokat foglal magában, mert munkabéri szerződést hirdet, elburkolva azt, hogy e munkabéri szerződés megkötésének feltétele egy terhes vételi szerződés megkötése, amelyet a jelentkező kénytelen-ségből köt meg, hogy a hirdett munkabéri keresethez juthasson. További valótlan adatot képez az ítélet megállapítása szerint az, hogy a cég 5 korona napi keresetet hirdetett, holott több esetben csak 4 koronát fizetett. A III. fokú ítélet a megtévesztő hirdetmények további közzétételét a törvényes következmények terhe alatt a cégnek megtiltotta.

A cégbejegyzett kereskedő kedvezményei a cégbejegyzés előtti időben. A budapesti tábla egy kereskedelmi perben az illetékességi kifogásnak helyt adott. A tényállás a következő: Felperes elismerte, hogy a keresethez csatolt könyvkivonatban kitüntetett követelés nem az annak alapjául szolgáló jogügylet létrejöttékor, hanem később jegyeztetett be, miután a kérdéses ügyletet még a kereskedelmi cégjegyzékbe történt bejegyzése előtt kötötte s abból származó követelése már a cégjegyzés előtt fennállott. A tábla ítéletét (1906. szept. 19-iki 8920. sz.) azzal indokolta, hogy a kereskedő a kereskedelmi

Czinner és Társa Szeged.

Fióktelep: Budapest, V., Arany János-u. 15.
ALAPÍTOTT 1876. TELEFON 62—66.

Ajánl jótállás mellett vegytiszt és valódi szegedi friss őrlésű új

paprikát

mindenféle minőségben és a legkülönbözőbb igen elegáns csomagolásokban.

Összes küldeményeinkhez aláírásunkkal ellátott jótállási nyilatkozatot csatolunk, amelynek alapján paprikáinkért minden időben szavatolunk. Rendeléseket budapesti fióktelepünkről hízhoz szállítunk. 7495

Mole
a VA
welle

190

czéggel
kedvez
jegyzet
lésekre
szerzet
azon a
zést m
lést a
követel
LIV. t.
nem á
A tő
triában
ülésbe
minisz
targyaz
előadó
letén a
további
delmi j
tassék
a javas

(2 z e r

Ame
letek, i
ügyvéd
hozatal
benjár
Yorkba
kowitz,
czim:
Yorkba
válaszb

K
Czi
Bé
Me
7041

F
Wien, II/
Olaj-
szállítan
árakon,
I-a Baku
I-a Oliva
I-a Valv
Világos
I-a konz
Barna ha

K
ha vásár
a világ
P

gyártmán
PETR
Keresked
M. Bud
Regg
Schmi

Male horem
a VALLALKOZOK...
melléklet 1-26. ad.

cézjegyzékbe történt bejegyzése előtt azokat a kedvezményeket, melyeket a törvény csak a bejegyzett kereskedőknek nyújt, azokra a követelésekre nézve, melyeket cézbejegyzése előtt szerzett, igénybe nem veheti: ennél fogva pusztán azon az alapon, hogy a kereskedő a cézbejegyzést megelőzőleg kötött ügyletből eredő követelést a cézbejegyzés után utólag elkönnyveli, ily követelésekre a bíróság illetékessége az 1868. évi L. V. t.-cz. 35. §-ának 2. bekezdése alapján meg nem állapítható.

A törvényes kamatláb leszállítása Ausztriában. Az osztrák ipartanács e héten tartott ülésében foglalkozott az osztrák igazságügyi miniszternek a törvényes kamatláb leszállítását tárgyzó tervezetével. Blum igazgató, az ügy előadója javaslatba hozta, hogy a magánjog területén a 6%-ot tevő mostani törvényes kamattal továbbra is hagyassék fenn, ellenben a kereskedelmi jog terén a 6%-os kamattal 5%-ra szállíttassék le. Hosszabb vita után az ipartanács ezt a javaslatot elfogadta.

NYILTTÉR.

(Ez a rovatban közölték nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Amerika. Üzleti ügyekben: kivitel, képviselők, inkasszó, szabadalmi és védjegyügyek, ügyvédi közbenjárás igénylő megbízások, behozatal, stb., készséggel vállal megbízást, közbenjár a Magy. kir. kereskedelmi muzeum New Yorkba kinevezett levelezője: **Mr. Emil Zerkowitz**, 142. West, 23. Street, New York. Távirat cím: Zerkowitz New York. Levélpórtó New Yorkba 25 fillér. Kérdezőkódésekhez 25 fillér válaszbelvétel melléklendő.

Kartelen kívül!

Czirokseprő- és kefégyár.

Bérmentesen szállít bármely állomásra.

Menzl Izidor, Orosházán.

7041 Tessék árlapot kérni.

Ravics és társa

Wien, II/1, Taborstrasse 10. Bpest, VII., Garay-utca 33

Olaj- és halzsir-nagykereskedők, szállítanak elsődrendű eredeti árukat a legolcsóbb áron, **bérmente minden állomásra.** Meg nem felelő áru cseréltetik.

I-a Baku gépolaj	40 korona	} 100 kg.-ként 7357
I-a Oliva gépolaj	68 korona	
I-a Valvolin hengerolaj	70 korona	
Világos halzsir	64 korona	
I-a konzisztens gépszir	54 korona	
Barna halzsir	56 korona	

KALAPOT

ha vásárol, kérje bármely jobb kalapüzletben a világhírű valódi olasz **Giuseppe**

PETROLI

gyártmányt. Tartóssága felülmulthatatlan. Csak **PETROLI-plombával** ellátottak valódiak. Kereskedők részére vezérképviselő: **GARAI M.** Budapest, IV., Molnár-utca 47. 7673

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle rádió activ

Uj cégek és cégváltozások.

Uj cégek Budapesten:

Budapesti fa- és szénkereskedők áru-beszerzési szövetkezete, VI., Király-u. 56.

Budapesti fényképnagyító és fotoemai művállalat Schlänger Armin, VIII., Hernádu-utca 16.

Elfer Dániel, tőzsdebizomány, V., Nádor-u. 25.
Fuchs Ede és társa, zárgyáros, VI., Jász-u. 72. Tagok: Fuchs Ede és Hadamich József.

Nyerstermény részvénytársaság, IX., Markusovszky-u. 1.

Óbuda-ujlaki hitelszövetkezet, III., Lajos-utca 104.

Szladeky Alajos, lakatos, VIII., Kender-u. 30.

Világirodalom könyvkiadó részvénytársaság, VI., Eötvös-u. 26/d.

Cégváltozások Budapesten:

Gyömrői gőztéglagyár Gyömrő és Lonsóczy. Az új cézszöveg: *Gyömrői gőztéglagyár Gyömrő Aurél* bejegyeztetett.

Klór Adolfné, gép, V., Visegrád-u. 17. Landau Salamon cézvezető töröltetett. Klór Adolf önálló cézvezetői jogosultsága bejegyeztetett.

S. Wolfner, fa, V., Dráva-u. 16., a magyar cézszöveg: *Wolfner S. és Schauer Béla* önálló cézvezetői jogosultsága bejegyeztetett.

Schossberger Arthur, gép, V., Lipót-körut 16. Por Géza cézvezető bejegyeztetett.

Seenger Béla, kőfaragó, VIII., Tavaszmező-utca 6. Elhalt Seenger Béla tulajdonos töröltetett. Seenger Viktor és Seenger Béla kőfaragó és építómesterek társtagok bejegyeztettek.

Sugár Lajos azelőtt Dénes és Sugár, gáz-, benzínmotor, VI., Podmaniczky-u. 2. Az új cézszöveg: *Sugár Lajos* bejegyeztetett.

Szücs Ödön, gép, VI., Nagymező-u. 31. Szücs Béla társtag bejegyeztetett.

Megszűnt cégek Budapesten:

Csillag Antal.
Kriszhaber és Weisz.
Schnitzer Henrik.

Uj cégek a vidéken:

Alsóberekcső (Szilágy m.) Alsóberekcsői hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja.

Arad. Czettel Fülöp és társa, asztalos-kellék, faanyag feldolgozás és értékesítés. Betéti társaság, bétlag: Czettel Fülöp. — Nádas Gyuláné, bór, cipész-kellék.

Balassagyarmat. Ifj. Domán Ignác, terménybizomány.

Bikfalva (Háromszék m.) Bikfalvi fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Budafok. Alexin zsirművek Schmidl dr. és társa. Tagok: Schmidl Mihály dr. és Schmidl László. Cézvezetők: Holló Aladár és Gara Rezső.

Büdszentmihály (Szabolcs m.) Büdszentmihályi fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Debreczen. Elfenbein és Klein, cipő. Tagok: Elfenbein Adolf, Klein Kálmán.

Hadad (Szilágy m.) Hadadi fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Hidasnémeti (Abauj-Torna m.) Zöllner Gyula, vegyes.

Kassa. Goldstein testvérek, vas. Tagok: Goldstein Lipót, Goldstein Dávid. — **Mészáros Sándor és társa,** gép. Tagok: Mészáros Sándor, Kohn Vilmos. — **Schwarz Zoltán,** fűszer és vegyes.

Kispest. Magyar lugkőgyár Ornstein és társa. Tagjai: Ornstein Samu, Ornstein Dávid,

Róth Ármin és Sgalitzer Sándor. — **Horváth József,** beton, cement-áru, festék.

Kisujszállás (Szolnok m.) Kisujszállási leszámítoló és takarékegylet mint szövetkezet.

Kisvárdá (Szabolcs m.) Nuszbaum Árminné, vegyes. Cézvezető Nuszbaum Armin.

Kocsér (Pest m.) Kasza Károly, fűszer, vas, vegyes.

Krompach (Szepes m.) A krompachi vas- és acélgyári alkalmazottak házépítő szövetkezete.

Láz (Trencsén m.) Lanner erdőbirtoka és faipartelepe, Láz, Puchó mellett. Tulajdonosok: Lanner, Weiser Szidónia.

Lugos. Bihari Ferenc és társa, liszt, fűszer, csemege. Tagok: Bihari Ferenc, Schattalecz Miksa.

Magyarlapád (Békés m.) Magyarlapádi hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja.

Miskolcz. Braun és Rosenthal, szappanosok. Tagok: Braun Dezső, Rosenthal Ignác.

Kovács József és társa, építő vállalkozók. Tagok: Kovács József, Klein Kálmán. — **Kupferstein Dániel és társai,** fuvarosok. Tagok: Kupferstein Dániel, Klein Mihály, Rác József, Fogel Mór. — **Landau A.,** óras, ékszerész. — **Weisz Emil,** posztó.

Nagykágya (Bihar m.) Kóly és Nagykágya közösek fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Nagymihály (Zemplén m.) Nagymihályi sör- és malátagyár részvénytársaság.

Nyiregyháza. Fischer Márton, gyógyszer. — **Nagy Kálmán,** gyógyszerész. — **Vadász Lipót,** rőfös, divatáru.

Nyitra. Weisz J. Herman, bór.

Óbecse (Bács m.) Óbecsei belvárosi keresztény fogyasztási szövetkezet.

Pécs. Eckstein Vilmos, fűszer, csemege.

Pozsony. Bernfeld Ignác, ponyva és zsák-kölcsönző. Tagok: Bernfeld József, Bernfeld Ignác.

Sepsiszentgyörgy. Pollák Lipót, fa.

Sopron. Jacobi Adolf és Sándor, szivarkahüvely-, szivardoboz-, levélpapírgyárosok. Tagok: Jacobi Adolf és Jacobi Sándor.

Szarvas. Goldstein József, vegyes. Cézvezető Goldstein Károly.

Szatmárnémeti. Pénzváltó és kézzialog-kölcsön-üzlet Beer Sámuel Szatmár.

Szend (Komárom m.) Szendi fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Szerbittebe (Torontál m.) Stanoj és Sztelkity, termény. Tagok: Stanojev Józsa, Stelkity Szvetozár.

Szilágyosmlyó. Hirschmann Nátháné, óra, ékszer.

Tótkomlós (Békés m.) Ujhelly János, bog-nar, épület- és tűzifa.

Törpény (Beszterce-Naszód m.) Törpényi (Treppner) fogyasztási egylet mint szövetkezet.

Ujvidék. Szlovák segélyegylet mint szövetkezet Ujvidéken.

Vác. Biel és Wiener, épület és tűzifa. Tagok: Biel József és Wiener Zsigmond.

Váczzátót (Pest m.) Váczzátót és vidéke keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Zombor. Bácsbodrog vármegye gazdasági egyesületének fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Cégváltozások a vidéken:

Arad. Grabner P., bór. Özv. Grabner Pálné cézgbirtokos kilépett, új cézgbirtokos Grabner Károly Ferencz.

Igmándi

keserűvíz az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kapható kis és nagy üvegben. Ismételtéitől megelőző kedvezményben részesülnek a törzstulajdonosok — Schmidthauer L. gyógyszerész, Komárom — által

Brassó. Adler L. Jakab és testvére bankbetéti társaság. Adler L. Jakab beltag kilépett.
Homonna (Zemplén m.) **Weiszberger Márkus és fia,** vas, festék. Weiszberger Márkus társ. kilépett, egyedüli cégbirtokos ifj. Weiszberger Mór.

Nagyszombat. Leopold Herzog, posztó. Herzog Lipót cégbirtokos töröltetett, új cégbirtokos Herzog Jakab.

Ujvidék. Szent György, férfiszabó. Schwerer Éva társtag kilépett, egyedüli cégbirtokos Szent György.

Megszűnt cégek a vidéken:

Hidasnémeti. Márkus Sándor.
Kassa. Stahlberger Vilmos.
Káty. Neuberger E.
Kolozsvár. Közművelődési, irodalmi és műnyomdai rt. felsz. alatt.
Kovilyszentiván. Szerb hitelszövetkezet Kovilyszentivánon felszámolás alatt.
Lázárföld. A. Bergenthal.
Marosujvár. Harmat Tivadar, vas- és fűszer.
Nagybecskerek. Kindl Ferencz.
Nagymanyok. Nagymanyoki bányatársaság Riegel és társai.
Nyiregyháza. Schwartz Ignác.
Pécs. Első pécsi mechanikai cipőgyár.
Pozsony. Bernfeld Ignác.
Sopron. Jacobi Adolf.
Szarazvám. Báro Poremsby Rezső-féle montinművek.
Szentágotha. Szentágothai mezőgazdák szövetkezete felszámolásban.

Országos vásárok.

1907. január 1—15-ig.

1907. január 1. Felsőszőlők, Guta, Halmi, Losonczutagár, Mócz, Nagybaczon.
2. Alparét, Dévény, Divény, Egerhát, Kőrösbánya, Makfalva, Maroscsucs, Nagydobra, Ónod, Pétervására, Petris, Radosóc, Sámson, Szentdienes, Tiszapolgár.
3. Kisapold, Nyitraujlak, Somkerék, Tiszafüred, Úrmény.
4. Börzsöny, Lócse, Vazsecz.
5. Bán (Trencsén m.), Mindszent, Nyitrahajna, Tiszalucz, Turán.
6. Jászalsószentgyörgy, Kistapolczán, Koltókatalin, Vadkert (Nógrád m.), Verőcze, Zólyomlipcse.
7. Bajmócz, Belovár, Bodajk, Brezova, Csasma, Csikszépviz, Csorna, Debreczen, Dluha, Eger, Ivanez (Varasd m.), Gnézda, Handlova, Kézdivásárhely, Köhalom, Küküllővár, Lajosmizse, Lelesz, Magyaróvár, Miszla, Mitrovicza, Nádudvar, Nagyfalva (Arva m.), Nagyszeben, Németboly, Ódombovár, Puhó, Ravnagora, Rózsahegy, Svedlér, Törökszentmiklós, Ujszóny, Ujbánya, Verőcze (Verőczem.), Veszprém, Vörösvár (Vas m.).
8. Csokmány, Girált, Göncz, Hadad, Mihályi Munkács, Nagykapos (Ung m.), Ótura, Palocsa.
9. Ivánegerszeg, Léva, Nyitrazsámbokrét, Radosna, Töketerebes.
10. Edelény, Forró, Héthárs, Keszthely, Kolozsvár, Kötgyán, Radnót, Rum, Szepesszombat, Szilágynagyfalva, Tiszaujlak.
11. Derecske (Bihar m.), Kőboldogfalva, Margita, Sárosmagyarberkesz, Szászbanyicza.
12. Dévaványa.
13. Czegléd, Hódmezővásárhely, Jászdósa, Jászládány, Kápolnás, Kistelek, Lupsa, Námesztó, Ócsa, Oláhlapos, Predmér, Solt, Zólyom.

Eredeti nagyság.

14. Balatonfüred, Déva, Dombrád, Dragomér-falu, Egyek, Feketeardó, Felsőbánya, Gernyeszeg, Győr, Kokova, Lokca, Mezőlaborcz, Nagyzerind, Németszölgyén, Sülelmed, Szinyérváralja, Szobb, Tiszadob, Vágbesztercze, Verpelét.

15. Broczko, Dunaszerdahely, Kraszna, Liptótepla, Magyararmege, Megyaszó, Nagyléta, Szinye, Zagyvaróna.

Vásár-változások.

Kassa szab. kir. városban az 1907. május 1-re eső havi állatvásár kivételesen 1907. május 8-án lesz.

Dunapataj pestmegyei községben a decz. 9. 10-ére esett, de elmaradt országos vásár helyett decz. 23. és 24-én pótvásár lesz.

Putnok gömörmezei községben az 1907. márcz. 25. és 26-ára eső országos vásár kivételesen 1907. márcz. 26. és 27-én, az 1907. május 9-re eső hetivásár kivételesen 1907. május 8-án, az 1907. május 30-ára eső hetivásár 1907. máj. 29-én és az 1907. aug. 15-re eső hetivásár kivételesen 1907. aug. 14-én lesz.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek, akik aziránt intéztek hozzánk kérdést, hogy decz. 23-án, azaz a karácsony előtti vasárnapon a bolti üzletekre nézve fel lesz-e függesztve a vasárnapi munkaszünet, lapunk mai számának erre vonatkozó hire adja meg a választ. Akik ez ügyre vonatkozólag sürgős levélbeli értesítést kértek tőlünk, vegyék tudomásul, hogy e kérelmüknek a legjobb akarat mellett sem tehetünk eleget azért, mert a kereskedelmi miniszter ez ügyben való végleges elhatározása csak pénteken délelőtt, vagyis lapunk zártakor vált ismertté.

„Ásványvízforrás.” Czimkeragasztó-anyag előnyös beszerzési forrása gyanánt ajánljuk **Majtényi Lajos pozsonyi cég** elismert **„Eminent” cimkeragasztóját**, mely homi készítményt a már több ízben söröződékek részéről hozzánk beérkezett ily tárgy megkeresések folytán ajánlottuk, értesülésünk szerint minden irányban legjobb eredménnyel.

B. M., Ermihályfalva. Ha a parlament magáévá teszi a kereskedelmi miniszter által október hóban benyújtott törvényjavaslatot, amiben alig lehet kétség, akkor 1907. július 1-től kötelezővé válik a munkásbaleset-biztosítás. A díjak nem lesznek előre megállapítva, hanem minden év végén az u. n. felosztó vagy kirovó rendszer szerint, a történt káresetek és az illető üzemek veszélyessége alapján fogják kiszámítani és kiírni.

T. D., Miskolcz. Kérdéseire a következőkben válaszolunk: 1. Azt, hogy Berlinben azonnal kaphat-e állást, megmondani nem lehet. Ha összeköttetései nincsenek, a dolog valószínűleg lassan fog menni, azért készüljön el arra, hogy a saját erszényére utalva, a várakozást hosszabb ideig kibírassa. 2. E tárgyban annak idején forduljon személyesen a berlini osztrák-magyar főkonzulátushoz, ahol utbaigazításokat kaphat, de jó lesz, ha a berlini magyar egyesületnél is kérdezősködik. 3. A divatúru detail-üzlet főszékhelye Berlinben is azon időtájt van, mikor nálunk; az őszi és téli szezon már elmulasztotta a

M. Gy., Marosujvár. A kérdéses rendeletet a

belügyminiszter tényleg kiadta, az ott közölt szám alatt, de a rendeletet csak annak az egy hatóságnak küldte meg, amelyhez intézte. Ezért az nem kevésbé irányadó más hatóságokra is és tessék csak nyugodtan hivatkozni rá illetékes helyen; ha ott kételkednek benne, kérjék a minisztert, reáfordítván megküldésére.

R. M. Első kérdésére annak idején megfeleltünk, nem tehetünk róla, hogy a szerkesztői üzeneteket nem kíséri figyelemmel. Most ismételtük, hogy a kérdéses diszmetben néhai Erzsébet királyné nem vett részt; a sakk-kérdésre pedig válaszunk az, hogy aki a pattot kapja, az a nyertes.

Kolozsvári Lajos, Moson. Előfizetése lejár 1906. decz. 31-én.

W. J., Sümeg. A kérdéses birságolás jogosult, mert az Ausztriából érkező szesz és szeszszital az átvétel napján a pénzügyorség elé állítandó, illetve bejelentendő, ön pedig csak három nap múlva teljesítette a bejelentést. Azon körülmény, hogy a mulasztás felelősségéből történt, nem szolgálhat mentességül, de különben is a pénzbírság a legcsekélyebb összegben lévén megszabva, az ellen rekriminalni nem érdemes.

Schicht-

szappan

a legjobb!

- megtakarít munkát,
- megtakarít fáradságot,
- megtakarít időt,
- megtakarít pénzt,

mert kiváló mosóerővel bír. 7650

Kereskedőknek nélkülözhetetlen.

Használt és új
írógépek,
sokszorosítók,
kellékék,
Würzburger és társánál
Budapest, V., Szabadság-tér 4.

1127-7066

Gyártója: **Burge, Warren & Ridgley Ltd, London.**

A legtekélyesebb, tényleg író töltőtoll! Egy darab ára az összeg előleges beküldése mellett 4.40 kor., utárvétel mellett 4.70 kor. bérmentes küldéssel. Megrendelhető **Kurländer Lajos** vezérképviselőnél, Budapest, V., Váci-ut 6. 7691

Mole horem
a VALLALKOZOK ...
mellélet 1-26. ad-

Hazánk legnagyobb gyára

fa-jelző-, mérő és megmun-
káló szerszámokban és hasz-
nálati cikkekben.

Különlegesség:

Jelzőkalapácsok, égetővasak, minden
kivitelben.

Heyd'-féle szerszámok az erdei és
rönktéri munkához!

Viszontelárusítóknak kedvezmény!

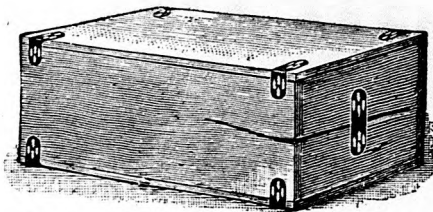
Sajtolt vas- és fém-tömegezikkek saját és idegen minta után.

HANDEL és TÁRSA BUDAPEST,
VI., Podmaniczky-u. 43.

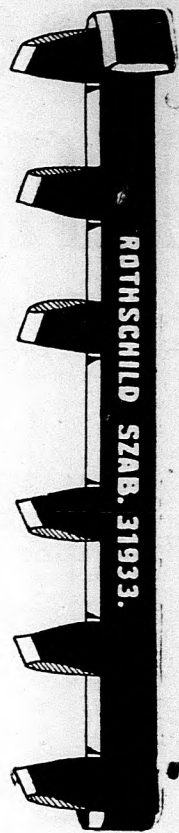
Telefon: 12-38.

Sürgőnyczim: Handel Telefon Budapest.

Elismert dolog, hogy a **Rothschild-
féle szab. kapcsok** az egész
világon legjobban beváltak fák repe-
dése ellen.

Ládasarokvasaink nélkülözhe-
tetlenek, gyárosok, kereskedők és szál-
litók részére.

7718

Kereskedők átlagos műveltsége.

Németországban, a tudományos buvárkodások hazájában, ahol a levegő-fogyasztás fejenkinti mennyiségét is statisztikai átlag alapján állapítják meg, nemrégiben érdekes kísérletezés történt. A fiatal kereskedő és iparos nemzedék műveltségének fokát akarták a tudományos buvárkodás harcosai megállapítani, hogy a „Kultur-mensch” fogalmát ezen újabb átlag beillesztésével fényesebb világításba helyezték. E célból a legfelső katonai hatóság engedélye alapján a kereskedő és iparos segédek köréből katonákká besorozott ujonczok egy csoportját afféle *kultur-vizsgának* vetették alá, de az általános műveltség fokának megállapítását a *szakismeretek* mennyiségének kipuhatólására is felhasználták.

Az eredmény rendkívül elszomorító, sőt lesújtó volt; nem is nagyon dicsekesznek vele Németországban és csak egy-két szaklap, többek közt a „Plutus”, ez a nagyon is szokimondó, minden lében kanál szaklap szellőzteti az eredményt. E lap közlése szerint a kultur-vizsgán átment fiatal kereskedők és iparosok irni, olvasni, számolni mindannyian tudtak ugyan, de igen sokan a legközönségesebb ismeretek tekintetében sem voltak képesek kielégítő feleletet adni. Számos külföldről, nevezetesen városokról fogalmuk sem volt; sok nagy szerepet játszó hírneves egyéniséget nevével sem ismertek, pénzügyi és gazdasági ismereteik is igen hézagosak voltak, például

nagyon sokan nem tudták megmondani, hogy mi különbség van az arany-, ezüst- és papírváluta között. A kereskedő segédek köréből szervezett ujonczok közül többen nem tudtak határozott választ adni ezekre a kérdésekre: melyek a legjelentékenyebb gyapot- és kávétermelő országok, hol terem a bors, miből készül a cselulóze, stb.?

Nem ohajtanók, hogy katonáék nálunk is efféle műveltségi vizsgára szorítsák az ujonczokat; elszomorító szegénységi bizonyítványt kellene az eredményről kiállítanunk. És mindennek egyedüli oka az, hogy a kereskedők kiképzése rendkívül hézagos, csak a látszatnak szolgál és azok a kiváló kereskedőink, akik úgy az elméleti, valamint a gyakorlati tudás terén magas színvonalra emelkedtek, ismereteiket nem a szakképzésnek, hanem az önképzés kezére játszó véletlennek köszönhetik.

A legfőbb hiba az, hogy az elméleti és gyakorlati képzés szét van választva egymástól. Felső kereskedelmi iskoláink mindaddig csak névleg lesznek kereskedelmi iskolák, amíg az elméleti ismeretek nyújtása mellett egyszersmint nem képeznek gyakorlati kereskedőket. Viszont a tanoczképzés nem fog valódi művelt, a szakismeretek magas színvonalán álló kereskedőket produkálni, amíg nem állítunk fel oly tanintézeteket, melyek a gyakorlati ismeretek széleskörű elméleti ismeretek nyújtásával kiegészítik. Rossz nálunk kell a kormány azon eljárását is, hogy utazási ösztön-

dijakat csak az ugynevezett elméleti kereskedőknek ad, jóra való kereskedő segédeknek azonban nem teszi lehetővé, hogy ismereteiket a külföldön kibővíthessék. Pedig sok olyan derék kereskedősegéd van, akinek a külföldön való utaztatása által több hasznot érünk el, mint egy sereg olyan elméleti képzettségű ember kiküldésével, akik az árakat nem ismerik és a kereskedelmi forgalom lebonyolításáról fogalommal sem bírnak.

Általában pedig, amint nonszensz az elméleti orvos, elméleti mérnök, elméleti iparos, épp olyan képtelenség az elméleti kereskedő. Pedig elméleti kereskedők képzésére, pusztán az elmélet szolgáltatásban álló tanintézetek fenntartására költöttek és költenek sokat az ország, városok, egyesületek, míg a gyakorlati képzettség fejlesztése érdekében eddig jóformán semmi sem történt. Ezeknek az elméleti kereskedőknek a nagyképűsége vált okozójává számos helytelen intézkedésnek, ezek tanácsokat adnak, javaslatokkal lépnek fel oly dolgokra nézve, melyek a gyakorlati élet szempontjából itélendők meg.

Kereskedelmünk az elméleti emberek befolyásának van kiszolgáltatva és ez mindaddig így marad, amíg az elméletet a gyakorlattal nem párosítjuk, amíg külön tábort képeznek az elméleti és a gyakorlati kereskedők.

ÖNÁLLÓSÍTÓK

forduljanak

KALAPOK-

ért bizalommal **Garai M.** kalapképviselőihez, **Budapest, IV., Molnár-utca 47.** Ezen cég szakszerűen szortíroz teljes kalapraktárakat, ugymint bel- és külföldi gyártmányokat minden létező minőségben, alakban. Gyapju, nyulszőr, szalma, czilinder, klakk, kemény, puha férfi, fiu, gyermek, leányok és nők részére. Árjegyzék bármily czikkből küldetik. Előnyös feltételek.

Kalapképviselői:

Swatek testvérek, szalmakalap-gyárosok.
Ducommun & Co., szalmakalap-gyárosok különlegeségeikben.
Petroli Giuseppe, elsőrangú olasz nyulszőr-kalapgyár.
A. Malionon, czilinder, klakk- és nyulszőr-kalapgyáros.
Mauri & Co., lakk-kalapgyárosok.
A. Saint Lezin, nyulszőrkalap-gyárosok.
A. Ribaud & Cie.
Raymond Combes, gyapjukalap-gyárosok.
Ludwig & Co., kalapgyárosok.

7703

UNIO

cs. és kir. szabadalmazott
 vas- és bádogyár-társaság

Gyárak:
ZÓLYOM és WÖLLERSDORF.

Megrendelések kizárólag:
Budapest, V., Géza-u. 6.
 Intézőndők.

Különféle.

Törvény az üzleti korrupció ellen. Jövő év január hó 1-én Angliában új törvény lép életbe, amely az üzleti korrupció ellen védekezik és főleg az alkalmazottak megvesztegetése és bizonyos, az adás-vétel folyamán gyakorolt visszaélések ellen alkot büntető határozatokat. A törvény visszaélésnek, kihágásnak minősíti, ha az alkalmazott fondorlatos módon kieszközöl, kieszközölni igyekszik vagy elfogad akár a maga, akár karmadik személy részére ajándékot vagy elismerést, antelynek elnyerése céljából, vagy amelynek fejében olyat tesz, vagy olyat mulaszt főnökének üzletével vagy érdekeivel szemben, aminek megtétele vagy elmulasztása előnyt vagy hátrányt okoz az illetőnek a főnök üzlete irányában. A törvény meglehetősen általánosságban és igen tág értelemben állítja fel intézkedéseit, úgy, hogy már a szándék is, valamint a kedvezéseknek bármilyen megnyilvánulása is büntető szankció alá eshetik, mert a bírónak szabad kezét ad, hogy a visszaélésnek bármilyen formáját erélyesen megtorolja. Az angol üzleti világ bizik a törvény sikerében és reméli, hogy a tisztességes kereskedelemnek nagy előnyére fog válni. Anglia vezetés szerepet visz e téren.

A parafa újabb pótléka. Ha 200—2500-on a rézre, nikelre, vagy azok oxydjára acetylen hat, sajátos világosbarna tömeg képződik, mely valamely szénhidrogénnek látszik lenni, mihez még kevés réz keverődik, amit azonban sósavval teljesen kioldhatunk. Ez anyag kupren név alatt régóta ismeretes. Ha a kupren most bizonyos körülmények figyelembe vételével készítik, igen érdekes anyag áll elő. Fődolog, hogy az acetylen állandó áramban jusson a felmelegített rézhez és a nyomás ne legyen 15 cm.-nél nagyobb. Ilyenkor egyenletes, összefüggő, rugalmas és rendkívül könnyű termék keletkezik, mely dugók készítésére igen alkalmas, késsel jól vágható,

jól formálható. Viz nem járja át, pórusai nincsenek és a fajsúlya felényi mint a parafáé (D. R. P. 167.780).

A tej tisztaságának felismerése. Egészséges tehenektől nyert s tisztán kezelt tej nem tartalmaz ammoniakot s bár az ammoniak jelen nem léte nem bizonyít feltétlenül a tej tisztasága mellett, mégis legalább közelítőleg megállapíthatjuk, hogy milyen arúval van dolgunk. Az ammoniak kimutatására 10 cm³ tejet, ugyanannyi 1000-os jódtichlorid oldattal keverünk és a szüredékhez addig adunk újra meg újra mésztejet, amíg csak csapadék válik le. E csapadék (jódnitrogén) az egész folyadékot megfesti és a szín árnyalatából következtetni lehet az ammoniak mennyiségére.

Tizenkét parancsolat kereskedelmi utazók számára. 1. Meg ne ijedj, ha a vevő homlokát ráncolja és ne tartsd attól, hogy az üzlettől elesel, valahányszor a vevő valami miatt panaszkodik. A vevő mindig kész a szunyogot elefántá felfújni, hogy idegeid rovására mulathasson. 2. Soha se nyujtsd alkalmat a vevőnek annak a kijelentésére, hogy áruidra nincs szüksége, mielőtt áruidat látta volna; ezzel megnehezíted a munkádat, mert a vevő nem szeret olyan színben feltűnni, mintha ráhagyta volna magát beszélni olyasminek a megvételére, ami ellen egyszer már nyilatkozott. 3. Üzleted összes körülményei tekintetében mindenkor teljesen informálva légy, mert minél tájékozottabb vagy a dolgodban, annál érdekesebb beszélgetés fejlődik közted és a vevő között. 4. Áruidra vonatkozólag minden kérdésre felelni kell tudnod, ha pedig nem vagy teljesen tájékozva, elég tapintattal kell bírnod ahhoz, hogy tájékoztatlanagodat elpalástold. 5. Mindig eszedbe legyen, hogy utazónak lenni művészet és hogy ezt a művészetet ápolni kell. A megfelelő, vonzó fellépést némi megfigyelés alapján el lehet sajátítani. Aztán mindig szem előtt tartsd, hogy sokszor jobb érzelmes hallgatónak, mint kitűnő szónoknak lenni. Ha

lehet, légy mind a kettő. 6. Utazás közben meg fogsz győződni róla, hogy sok vevő eleinte rideg és visszautasító magatartást tanusít. Ez azonban üzletüknek egy részét szokta képezni, a miért is ez vissza ne riasszon. 7. Az ügyféllel való beszélgetés közben ne intézz hozzá üzletre vonatkozólag tolokodó kérdéseket és ha ügyes vagy, mégis meg fogsz tudni mindent, anélkül, hogy megutáltatnád magadat. 8. Ne kedvtelenítsen el, ha megtudod, hogy több versenytárs már megelőzött és gondoldj arra, hogy ugyanannyian következnek még utánad. 9. Versenytársaddal szemben sohase dicsekedjél eladásaidal, mert ez versenytársadat nagyobb erőfeszítésre sarkalja. 10. Sohase utánozz más utazót, hanem igyekezzél mindig természetesebb és eredetibb lenni. 11. Mindenkor a legjobb vendéglőkben szállj meg, mert így a vevők jobb véleményt alkotnak felőled. Az olcsóbb vendéglőket engedj át versenytársaidnak. A vevővel való beszélgetés közben sohase ócsárolj versenytársaid utját, mert ezzel a vevő ítélletét is ócsárolod, amelynek alapján az árut megvette és kiteszed magad annak, hogy elveszted barátságát. 12. Mihelyt a megrendelést valamely árura, melynek előnyeit alaposan kifejtetted, megkaptad, ne beszélj többé róla, mert olyasmit mondhatasz, ami az előbb mondottakat lerontja.

Hogyan lopnak az áruházakban? Egy tolvaj hazaspárt, mely az áruházak meglopását nagyban üzte, a napokban vont felelősségre a berlini országos törvényszék. A vadlott **Schneider F.** volt, akit a vizsgálati fogságból vezettek elő és a neje. A folyó év szeptember és október havában különféle nagy áruházakban olyan lopások merültek fel, amelyek egy bizonyos tolvajra voltak visszavezethetők. Október 12-én a Leipzigerstrassen egy selyem-áruházban egy egyszerűeköltözött házaspár jelent meg és egy maradékn selymet vásárolt. Eltávozásuk után az elárusító hasztalan keresett több darab, mintegy 300 márka értékű selymet. A gyanu legott a házaspárra

irányult. észlelték a házaspár selyemdarabát az egyik megemlített hazban elárú el. Mikor az meg, nag tetett el, at, aki a azon a rál 6000 a napfény ügyész a való teki tartotta a zott java ségít csa

Rekla

pusztit S tis"-nek a bereze vasi kun pléh-tábl. lánának, nak ékt iparjogvé nem ese tokból, v ből egy k országon fejüket, kezni a düh, elle eszközei guk cso búsze kénytelen cseiknek találtak; az ellen, üzleti c

Mole herem
a VALLALKOZÓK ...
melléklet 1-26. old.

Magas és alacsony nyomású körforgó-,
szívó és szívó-nyomó diaphragma,
valamint mindennemű más

SZIVATTYUKBÓL

▶ állandó nagy készletet tartanak. ▶

Győző Béla és Társa

szivattyu-speczialisták

7706

Budapest, V., Báró Aczél-utca 3., a Vigszínház tőszomszédságában.

irányult. Két nappal később ugyanezt az esetet észlelték egy másik áruházban. Itt hasonlóképpen a házaspár eltávozása után csakhamar több selyemdarab eltűnését vették észre. Ettől kezdve az egyik feljelentés a másikat követte és mindegyik megemlítette a házaspárt. Október 31-én egy áruházban egy detektívként alkalmazott nő a selyemárak eladóhelyénél megfigyelte a gyanúsítottakat. Mikor az asszony azt hitte, hogy nem figyelik meg, nagyon ügyesen több selyemdarabot tűntetett el, melyeket mögötte álló férjének nyújtott át, aki azokat egy kezításkában helyezte el. Egy azon a napon megtartott házkutatás a házaspárnál 6000 márkán felüli értékű selyem-árut hozott a napfényre, amely mind lopott volt. Az államügyész a hasonló tolvajnök közveszélyességére való tekintettel a példás büntetést helyénvalónak tartotta és fejenként egy évi fogházbüntetést hozott javaslatba. Az ítélet a férjet egy évi, feleségét csak három havi fogsággal sújtotta.

Reklam-Blech-Pest. Egy veszedelmes járvány pusztít Svájcznak legkisebb vidékein. „Pléh-pestis”-nek lehetne nevezni. Az erdőket és ligeteket, a bergek ormait, az alpesi hazákat, még a havasi kunyhókat is óriási, ríktó színű, czihrabetűs pléh-táblák lepik el, amelyek kakaónak, csokoládénak, gyermektejnek és más effélének csapnak éktelen reklámat. Mig nálunk a Magyar Iparjogvédelmi egyesület művészeti szakosztálya nem csekély erőfeszítést követ el, hogy plakátokból, védjegyekből, vignettákból és más effélékből egy kiállítást hozzon össze — az elsőt Magyarországon, — addig a jó svájcziai azon török a fejüket, miképp lehetne törvényhozási uton védekezni a tulusapongó reklám, a féktelen reklámdüh, ellen, amelylyel szemben a jogrend eddigi eszközei megtagadták a szolgálatot. Kicsi országuk csodás szépségeire annyira féltékeny és büszke svájcziai ahhoz az eszközhöz lesznek kénytelenek fordulni, melyet az olaszok műkin-cseiknek kicsempészése ellen már régebben fel-találtak; törvényhozási tilalmat fognak teremteni az ellen, hogy a természet szépségeit bárki is üzleti célokból elesufítani merészelje. Vajjon

mikor fogunk ott tartani, hogy a pléh-pestistől fájjon a magyar törvényhozás feje is?!

Az emberiség legnagyobb ellensége a kis betegségesirák, melyeket mikrobáknak neveznek. Ezek láthatatlanok, minden ételben előfordulhatnak, minden érintésnél átragadhatnak. Szaporodásukhoz azonban piszokra van szükségük. Aki a piszkot megsemmisíti, az elpusztítja a mikrobákat is, amelyek különben a szennyes fehérműben szeretnek lerakódni. A legjobb szer ez ellen a jó szappan, melynek hivatása, hogy a piszkot eltüntesse, anélkül, hogy a fehérműnek ártana. E követelményeknek leginkább megfelel a *Schicht-szappan*, melyről egyébként tudományos vizsgálatások is bebizonyították, hogy még gyenge oldatban is pusztítólag hat a mikrobákra.

A magyar ásványvizek történetében páratlan azon gyors és óriási siker, melyet a *Schmidthauer-féle igmándi keserűvíz* oly rövid idő alatt elért. Legjobb bizonyíték ez a források kiváló tulajdonságai mellett. Ország-világ előtt ismeretes, hogy a Schmidthauer-féle igmándi keserűvíz az összes keserűvizeket felülmulja, sokszorta hatásosabb minőségénél fogva. A tudományos szakértő világ és a nagy közönség elismerése alkalmat nyújtott, hogy e nagyértékű források teljesen feltárhatók lettek és az összes igmándi telepek Schmidthauer forrástulajdonos tulajdonába kerültek. A szakszerű és fáradságos kutatások azt eredményezték, hogy e források ma már hazánk közkinésévé és fontos kiviteli cikkévé váltak, a bevitt pedig jóval esőkkentik, mert a Schmidthauer-féle igmándi keserűvíz nagyszerű eredménnyel pótolja a karlsbadi és marienbadi vizeket is.

A tisztességtelen verseny. Régi jogos panasza a kereskedő világnak, hogy hazánkban nincs törvény, mely a tisztességes kereskedőt a tisztességtelen verseny ellen megvédené, melynek kinővései minden téren érezhetők. A többi közt a hirdapkiadás terén is teljesen elvadult állapotok uralkodnak. Vannak lapok, melyek alig 3—4000 példányban jelennek meg, de nagyhangu reklámjaikban 30—40,000 példányszámról regélnék és ez a túlzás annyira elharapódzott,

hogy még a jobb lapok is kénytelenek, ugyszólván önvédelemből a tényleges példányszámnak meg nem felelő adatokat mondani. Most végre akadt egy újság, mely az igazságnak hű bemonásával akar hatni a hirdető közönségre és állításait minden érdeklődőnek okmányyszerű, kétségbevonhatatlan módon bizonyítja is. A *Pesti Napló* kiadóhivatala ugyanis a főváros legnagyobb és legelőkelőbb hirdető cégéjénél bemutatta a főposta által kiállított bélyegkönyvét, melylyel igazolta, hogy naponként 19,000 drb hirdapbélyeget vesz a főpostán, melyekkel a vidéki előfizetők példányait expedíálják. Tudunkkal ez a legnagyobb hirdapbélyegmennyiség, melyet egy lap a budapesti főpostán naponként vásárol. Több hirdetőnek beigazolta a „Pesti Napló” kiadóhivatala azt is, hogy helybeli előfizetőinek száma is meghaladja a 6800-at. Ezt a tekintélyes számot, melyhez hasonló szintén nem tud más lap felmutatni, a „Pesti Napló” a Telefon Hirmondóval kapcsolatos kedvezményes előfizetési viszony révén tudta elérni. A nekünk beküldött és egész sor tekintélyes, előkelő kereskedő által aláírt nyilatkozat szerint a „Pesti Napló” előfizetőinek száma a külföldiekkel együtt több, mint 26,000. Ha ehhez hozzáadjuk az elárusításra küldött példányokat, ami tekintettel a Pesti Napló kitűnően tartalmas, népszerű és érdekes voltára, szintén nem lehet jelentéktelen, oly tekintélyes példányszámot kapunk, hogy a „Pesti Napló”-nak igazán nincs mit restellnie az igazság kimondásán, mert mi kereskedők ugyis tisztában vagyunk azzal, hogy mennyit higgyünk a nagyhangu túlzásokból. A „Pesti Napló” eljárása azonban utmutatóul szolgálhatna a napilapokban hirdető kereskedőknek arra, hogy ha egy lapban hirdetni akarnak, módjukban van a könyvek, de főképp a legkétségbevonhatatlanabb bizonyíték: a hirdapbélyegkönyv bemutatásából meggyőződést szerezni arról, hogy a kérdéses lapok tényleg a bemonított példányszámban jelennek-e meg. Különösen fontos ez a prospektusok melléklésénél.

Apolló irodalmi és nyomdai rtársaság.

Helyi és helyközi (interurbán) telefon : 799. sz
Sürgőnyczim : Apolló Budapest Sas-utca 13.

Vatlan.

Tisztelt háziasszony! abban rejlik a takarékoság!

a Valódi : **Franck** : kávé-pótléknál, *
- miután kitűnő gyártmány -

hogyan: csak **félannyi** szükséges

mint silány és édeskés pótlékokból,

mert minőségben erősebb, szindúsabb, kiadósabb

tehát a használatban olcsóbb amellet jobbízű a csészében

és **nem is igen keserű.** ✦

Túl sokat venni nem jó, mert akkor a kávé egy kicsit erősnek (tetszőleg keserűen) izlene; az éppen úgy van, mint p. o. a sónál, paprikánál, ecetnél, olajnál, ha többet veszünk, kellemetlen. —

1899. szept. 30-án kelt 12041. számú
MAGY. kir. miniszteri engedély.

Védjegy.

: **H**azai ipar

legjobb kávé-pótlék:

a magyar mezőgazdaság
honos nyersanyagából

gyártva

Franck Henrik fiai által

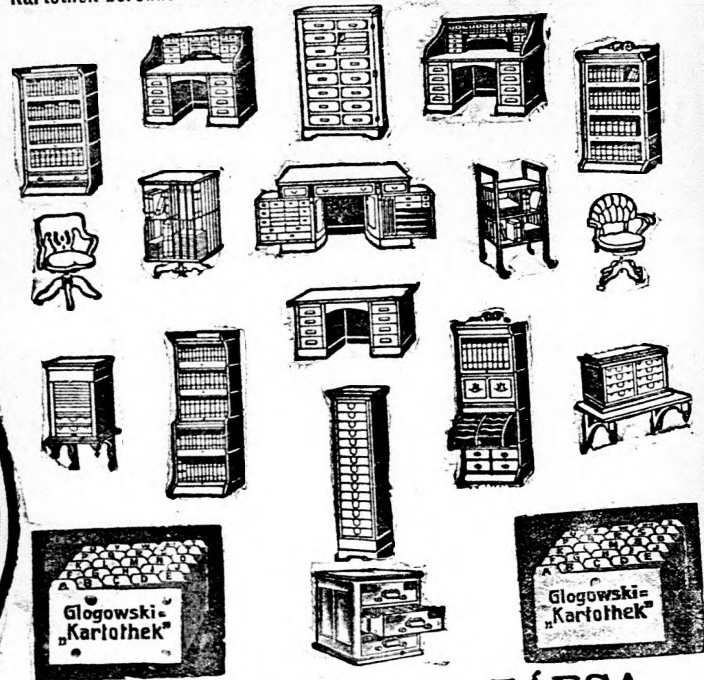
Kassán. ✦

Ma lezem
a VALLALKOZÓK...
mellélet 1-26. ad.

LEGHASZNOSABB,
KARÁCSONYI AJANDEKOK

Amerikai redőnyös és lapos íróasztalok, „Multiform“ amerikai összerakható könyvszekrények, okmánysekreények, amerikai forgatható székek és könyvállványok, Paragon-levélrendezők lyukasztás nélkül.

„KARTOTHEK“ korszakot alkotó amerikai nyilvántartási rendszer, nélkülözhetetlen egy kereskedőknél, mint orvosoknál, ügyvédeknek, íróknál, könyvtárlajdonosoknál, vagy bármely más tudományos pályán működő egyéneknek. Teljes Kartothek-berendezéseket 12 koronától feljebb minden célra szállítunk.

GLOGOWSKI és TÁRSA

Főüzlet: Bpest, VI., Andrássy-ut 12. Fióktelep: Temesvár, Zápolya-u. 5.

CZEGLÉDI SZŐLŐBIRTOKOSOK EGYESÜLETE

Iroda: Vasut-utca, Rónal-ház.
Telefon: 26. Interurbán. — Sürgőnyezim: Szőlőbirtokosok Czepléd.
Ajánljuk gondjal ápoltt, immár híressé vált borainkat a nagyérdemű fogyasztó közönségnek. Különösen felhívjuk a n. é. vendéglős urak és fogyasztási szövetkezetek figyelmét borainkra. Boraink valódiságaért és tisztaságaért kezeskedünk. 7582

Kereskedők!

Viszontelárusításra csak a híres hajdúsági *bajuszpedrót* vegyék. Kiválóan elterjedt, nagy hasznat hozó árucikk. Ár-ajánlattal szolgál a készítő *Grósz Nagy Ferencs*, gyógyszerész, Debrecsen.

Törvényesen megengedett anyagokból álló legjobb borderítő szer a

„RAPID“ borderítőpor

1 doboz 25 hektóhoz elegendő 2. — kor.

Főelárusító helye:
7468 Watterich A.-nál Budapest, VII., Dohány-u. 5.

Törvényesen védett

valódi édes nemes paprika.
« Saját különlegességünk, »»

7608 a bécsi 1906. hig. kiállításon és a kölni Kochkunst kiállításon nagy ezüst éremmel kitüntetve.
Schwarz E. és Fia, Szeged.

Kereskedők és vállalatok

mindenféle személyzetet kaphatnak az Országos Pályázati Közlöny kiadóhivatalánál. 7613
Közvetítési díj nincs. Telefon 84-32.
Budapest, Nap-utca 13., saját ház.

Monarchiánk legjobb

MUSTÁRJA

a
Gröger Gusztáv.

Gyár: Jägerndorfban.

Kapható minden jobb fűszer-, sajt- és csemege-üzletben.

Vezérképviselőség és raktár Budapest részére:

REDLICH R.
urnál,

Budapest, VIII., József-u. 20.

Telefon 59-39.

5082

Schmidt M.

szilgyártó, nyerges és bőröndös

Budapest, VIII., Rákóczy-ut 25. sz.

Ajánlja saját gyártmányu kocsizó és lovaglószerszámjait, mindennemű utazó és kézi bőröndök, pénz-, szivar- és cigaretta stb. tárczáit. Árjegyzék bérmentve.

„Az egészség a fő.“

Ajánlom „*Diadal*“ szabadalmazott ablakszellőző készülékemet

szállodák, kórházak, középületek, intézetek és magánházak részére. — Számtalan elismerőlevél. —

A szabadalom is eladó.

Lukács Kálmán lakatos,
Nagysomkut. 7604

ICH DIEN

Törvényesen védve.
Bármilyen utánzat vagy utánnyomás
büntetés alá esik.

Csakis akkor valódi!

a THIERRY-BALZSAM,

ha zöld apácza-védjeggyel bír.
Régfői fogva híres, felülmulhatatlan
emésztési zavaroknál, gyomorgörcsök-
nél, hasragás, katarrus, mellfájás,
influenza stb. stb. esetekben.

Ára: 12 kicsiny vagy 6 nagy üveg-
gel, avagy 1 nagy különleges üveg-
gel szabadalm. zárral 5 k. bérmertve.
Thierry centifolium-kenőcsé Non-
plusaira minden még oly régi seb,
gyulladás, sérülés, daganatok stb

ellen. Ára 2 tégelynek franko 8.60 k.

A sok ezer eredeti köszönőlevellel ellátott brosurát kívánatra
mindenképp megkapja ingyen és bérmertve.

Sétélküldi csak a pénz előleges beküldése után, vagy utánvétellel:

Thierry A. gyógyszerész, Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn
mellett.

Kapható: Török József és dr. Egger J. és L.-nél Budape-
sten, Vértess L.-nél Lugoson és minden nagyobb gyógyszerárúban
és drogeriában.

Nemi betegségeket

gyökeresen gyógyít a rendes foglal-
kozás megzavarása nélkül

Dr. Fabinyi

szpecialista, v. kórházi orvos, a húgy-
szervi osztályon.

Impotenciánál még idősebbeknél
is meglepő az eredmény.

Rendelés 9—3-ig és este 6—8-ig.

Budapest, Erzsébet-körut 12/a

Levelekre díjtalanul válasz; kívá-
natra gyógyszerek.

7894

Ha köszvényben szenved

ne kísérletezzen semmiféle szerrel, hanem vegyen

egy **Dr. Flesch-féle** köszvényeszeszt,

mely csuiz, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derékfá-
jást, kezek és lábak gyengeségét, ütés, erőltetés rándulás,
feszamodásból származó fájdalmakat és daganatokat bizto-
sabbán gyógyít, mint bármely más külső vagy belső gyógy-
szer. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető, még a leg-
régibb bajoknál is, melyeknél sem fürdő, sem gyógyszer nem
használt. Kapható a feltalálónál és egyedüli készítőnél:

**a Dr. Flesch E. S. 'Magyar Korona' gyógy-
szertárában, Győr, Baross-ut 74.** 1 1/2 deczi-
literes üveg ára 2 k. Huzamosabb használatra
való „Családi“ üveg ára 5 k., 3 kis, vagy 2 családi
üveg rendelésénél bérmertve utánvétellel küldjük.

Égesse el

régi gallérjait és kézeleit és használjon csak
fehér vagy színes

celluloidból

készülteket. Postaküldemény utánvétellel.
Ismételadónak nagy engedmény. Celluloid-
minták, hulladékok, és árjegyzékek ingyen.
Készítő: LAURITZ FERENCZ, Temesvár.
1604—7688

Magyar Tengerpart,

a magyar tenger mellék leg-
régibb és legelterjedtebb
magyar napilapja. **Fiume.**

Megjelenik magyar és olasz nyelven.
Bevezetve a tenger mellék, Isztria,
Dalmácia minden körébe.

Hirdetések magyar és olasz
nyelven.

Felelős szerkesztő: Simó Ferencz.

7667

Tessék kivágni és levelezőlapra ragasztva a «Magyar Pénz-
ügy» kiadóhivatalához, Budapest, V., Sas-utca 13., beküldeni:

Kelt .....

Alulírott ezennel megrendel^{em}ük:

Bokor Gyula és Makay Ernő dr. (a Pesti magyar keresk. bank jel-
zálogosztályának tisztviselői): **A jelzálogkölcsonök lebonyolításának kézi-
könyve** (ára vászonkötésben tíz korona),

Kormos Alfréd: **A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója**
és illeteke (ára vászonkötésben tíz korona),

Kormos Alfréd: **Igazgatósági tagok jogai, kötelességei és felelőssége**
(ára három korona),

Kormos Alfréd: **Felügyelő-bizottsági tagok jogai, kötelessége és**
felelőssége (ára vászonkötésben két korona) című munkáit.

A küldeményt bérmertve postai utánvétellel kérjük.

Aláírás és (bélyegző):

RÉNYI FÉLE NOSÁRÜVEG
DEMJOHN.

600 MUNKÁS
ALLANDÓ
KERESETE.

KÉRJEN ÁRJEJYZÉNET.

CZIM: RÉNYI ÁRPÁD
ÜVEGGYÁR ZELESTYE,
U.P. VÁLASZUT, SZATMÁR M.

Kartelen kívül **olasz cirók-seprőt**

legolcsóbb árban szállít Első budapesti kefe,
ecset, meszelő, seprő. vegyszertai cikkek
készítése, festék és olaj lerakata Budapest,
IX., Ranolder-utca 27/B.

Árjegyzékkel szívesen szolgálok.

Wassermann Adolf. 7658

Kérjen árjegyzéket!

Legjobb, legolcsóbb és legmegbízhatóbb beva-
sárlási forrás:

Kádár M. Mór

sajt, vaj, szalámi, és husneműek
nagybani kereskedése

Budapest, VI., Teréz-körut 39.

Telefon 42—30. 7678

Boszniai
és Besztercei
szilvafacskák
100 db 50 kor. 1000 db 800 kor.

Niemetz W. F.
CZÉRIEI
Temesvárott.

Faktaköltséget 140 bold.
Árjegyzék ingyen
és bérmertve.

NEMZETKÖZI
SZÁLLITMÁNYOZÁSI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., Almássy-tér 2.
Telefon 6000.

3 előnye

van a legújabb Hammond-írógépek, mely őt a többi író-
gépek fölé helyezi.

1. Azonnal és állandóan látható írás, annélkül, hogy —
mint más gépeknél — a billentyű lenyomását
megnehezítené.

2. Azonnal (egy másodperc alatt) kicserélhető betűk, úgy,
hogy egy és ugyanazon géppel minden létező
nyelven és mindenféle betűalakban írhatunk. Ezen óriási és a
gyakorlatban fényesen bevált páratlan szerkezeténél fogva,
exportcégeknek, bankoknak, nagyobb és modern irodáknál
ugyszólván nélkülözhetetlenné vált már.

3. Azonnal átváltható kétszínű festékszalg, úgy, hogy
az egyes színek átváltása egy pillanat alatt
megtörténhetik.

A legújabb Hammond-írógép iránt érdeklődőknek készséggel
áll rendelkezésükre: 7340

Faraő Testvérek, Budapest, V., Arany János-utca 8.

WELLEMINSKY ÉS GOTTLIEB halkonzervgyár és halfüstölde. Budapest, X., Kolozsvári-utca 13.

Ajánl legjobb minőségben és legolcsóbb árak mellett

Orosz szardiniát	Füstölt halat (Bücling)
Korona	» lazac heringet
Kelettengeri heringet	Kelettengeri heringet kocsonyában
Bismark	Göngyölt
Göngyölt	Anchovis

1-ső rendű vöröshúsú füstölt lazacot és más különböző halkonzerveket.
Kivánatra küldünk árjegyzéket ingyen és bérmentve. 7509

GROSSMANN GYULA ELSŐ MAGYAR KATONAI FÉMGOMB-GYÁR. BUDAPEST, VIII., FUTÓ-UTCZA 15. SZ.

A közös hadsereg, m. k. csendőrség, m. kir. posta és távirada,
állami rendőrség szállítója. 7408

Szükséges Szakkönyvek:

- Váltótörvény. — Csődtörvény. — Kereskedelmi törvény.
Tőzsde. — Ipartörvény. — Ezek melléktörvényei. Jog-
gyakorlattal, jegyzetekkel és utalásokkal. III. kiadás.
1806. Kötve ... .. 12.—
  - Kereskedelmi törvény (1875. évi XXXVII. törvény-
cikk.) Kötve 6.40
  - Gazdasági és ipari hitelszövetkezetek (1898: XXIII.
törvénycikk) 1.10
  - Vasúti üzletszabályzat és a berni egyezmény (1892.
XXV. törvénycikk.) Kötve ... .. 3.—
- Megrendelhetők a „Magyar Kereskedők Lapja”
kiadóhivatalában, Budapest, V., Sas-utca 13.

CHOCOLAT · CACAO ·
Elephant
FIUME

7644

Eredeti SINGER varrógépek

„legjobbak házi használatra és ipari célokra.”
Az eddigi eladás 14 milliót meghalad.
Eladás kedvező részletfizetésre. Ingyen-oktatás a divatos műhímzésben.
Fiókok hason cég alatt, minden nagyobb vidéki városban.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.
BUDAPEST, IV, Semmelweis-u. 14., VI., Teréz-körút 21., BUDA: II., Fő-ut 51.
1482—7459

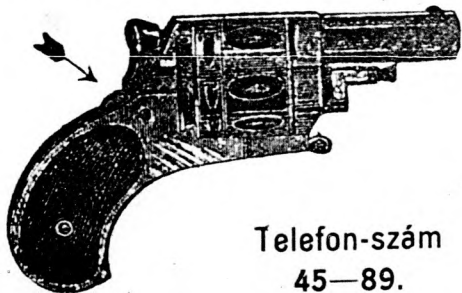
Nagy Ferencz	Magyar kereskedelmi jog kézikönyve. Harmadik átdolgozott kiadás. Két kötet. — Ára ... .. 18 K.
Nagy Ferencz	A magyar váltójog kézikönyve. Különös tekintettel a bírói gyakorlatra. — Ára ... .. 10 K.
Nagy Ferencz	Az ipari és gazdasági hitelszövetkezetekről szóló törvény magyarázata. ... .. 4 K.

Kaphatók lapunk kiadóhivatalában (Budapest,
V., Sas-utca 13.) egyenkint is.

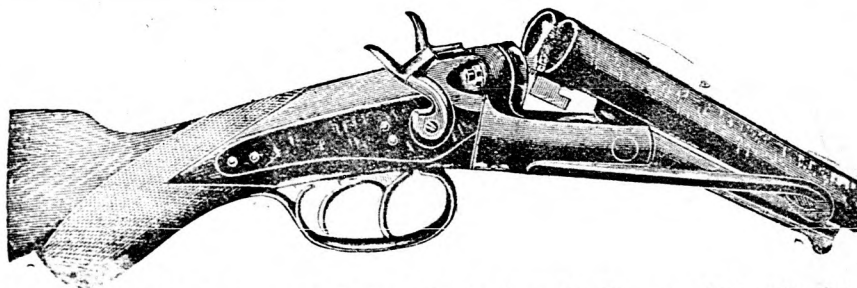
Viszontelárusítók figyelmébe!

Lüttichi fegyvergyár magyarországi főraktára:

Guttman és Weinberger
Budapest, V., Mária Valéria-utca 17.

Telefon-szám
45—89.

Ajánl kitűnő minőségű revolvereket, flobert- és vadászfegyvereket, valamint
mindennemű fegyverneműeket és löszereket.

Viszontelárusítóknak árjegyzéket kívánatra bérmentve küld.

A Független Magyarország == ajándéka. ==

A „Független Magyarország“ amellet, hogy napról-napra szókimondó, hazafias és jól szerkesztett lapot ad, külön, rendkívüli ajándékkal is kedveskedik előfizetőinek. Minden állandó előfizető az előfizetési felhívásban ismertetett ————— módozatok mellett teljesen ingyen megkapja az —————

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ ALBUMA

czimü gyönyörű diszmüvet, amelyet megjelenésekor az egész magyar sajtó osztatlan dicsérettel tüntetett ki és ————— amelynek bolti ára 20 korona. —————

Hasonló ajándékot egyetlen magyar lap sem adott előfizetőinek. Művészi izlésü kiállítása, magas színvonalon álló tartalma, remek illusztrációi méltán fogják meglepni ————— az olvasót. —————

Megkapják azonkívül az összes előfizetők az idén is, mint minden évben, a kiválóan szép „SZABADSÁG NAP-TÁR“-t is, amely minden eddiginél előkelőbb tartalmu ————— és pompásabb kiállítású lesz. —————

————— Mutatványszámokat kívánatra szivesen küld: —————

A „FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG“ kiadóhivatala Budapest, Erzsébet-körút 50.

A „Független Magyarország“ előfizetési ára:

Egész évre — — — —	28 K — fill.	Negyedévre — — — —	7 K — fill.
Félévre — — — —	14 » — »	Egy hónapra — — — —	2 » 40 »

A hirdetés sikere

kétségtelenül attól függ, hány előfizetője van annak a lapnak, melyben hirdetünk és hogy milyen közönség olvassa azt a lapot, E tekintetben **a legelső helyet** kétségtelenül a

„PESTI NAPLÓ”

foglalja el, mert **hitelesen kimutathatólag az elárusításra küldött példányokon kívül**

több mint 26,000 előfizetővel bir.

Ilyen elterjedtséget **hasonló hiteles módon** eddig **egyetlen más magyarországi lap nem igazolt.** Több cég szíves volt ezt nekünk az alábbi írásban is igazolni.

Hirdető cégek tanusítványa:

A „PESTI NAPLÓ” kiadóhivatala bemutatta nálunk **hivatalos postai hírlapbélyeg-könyvét**, melyből meggyőződünk, hogy e lap a **vidéki előfizetők** példányainak szétküldésére naponként 190 iv (**19,000 darab**) hírlapbélyeget vesz a főpostán. Együttal kijelentette, hogy a kiadóhivatal helyiségeiben szívesen bemutatja könyveit, melyekből kitűnik, hogy a **helybeli előfizetők** száma is **meghaladja a 6800-at**, valamint hogy a **külföldi** és csomagokban expedált előfizetők száma **is meghaladja a 600-at**, úgy, hogy a „PESTI NAPLÓ” előfizetőinek száma az elárusításra küldött példányokon kívül, **több mint 26 000.**

Budapest, 1906. október hóban.

Török József gyógyszerész Király-utca 12.	Édeskuty L. cs. és k. udv. szállító Erzsébet-tér 8.
Marton Alajos és Fia Koronaherczeg-utca 10.	Török A. és Társa bankház rt. Szervita-tér 3.
Erényi Béla gyógyszerész Károly k. rut 5.	Holzer Simon cs. k. udv. szállító Kossuth Lajos-utca 9.
Neumann M. cs. és kir. udv. szállító Muzeum-körut 1.	Bartók Farkas butorkivitel Király-utca 13.
Lessner Gusztáv női divtáruháza Bécsi utca 8	Koch Testvérek férfiruha-áruház Károly-körut 26.
Dóczi Mór cipőraktár Kerepesi-ut 10	Falk Richárd gyógyszerész Rákóczy-tér 2.
Agrár és Kereskedelmi Intézet „Atom” porszívógép képviselősege Ferencz József-rakpart 39.	Majthényi Béla droguista Vámház-körut 15.
	Fischer J. zsákgár. Nádor-utca 31.

A fentiek valóságáról kívánatra bármely más hirdető cégnek is szívesen szolgálunk hiteles bizonyítékokkal.

A „PESTI NAPLÓ” kiadóhivatala
Budapest, VI., Andrássy-ut 27.

Ujlaki téglá- és mészegető rt. Budapest,

Központi Iroda: V., Akadémia-utca 9. sz.
Telefon szám: 74-30 és 74-31.

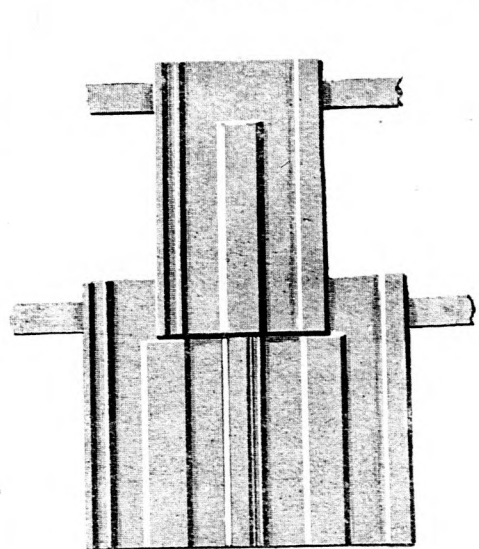
Tetőcserepyára szállít: gépe' gyártott, tehát egyenletes, vízhatlan, fagyellenálló **hódfarku-, hornyolt és francia-tetőcserepet**, valamint az azokhoz szükséges szegélycserep' nagy választékban. — Bármely vasuti vagy hajóállomásra versenyképes!! — A m. kir. Jozsef-műegyetem 40/1901. számú hivatalos bizonyítványa szerint ezen gyármány **fagyellenállónak** bizonyult.

Dunakotrás vállalata szállít: bárhova hajón vagy vasuton, ugyszintén helyben dunakavicsot utépítéshez és betonmunkákhoz. Apró kavicsot aszfaltgyarak részére és rostált dunahomokot.

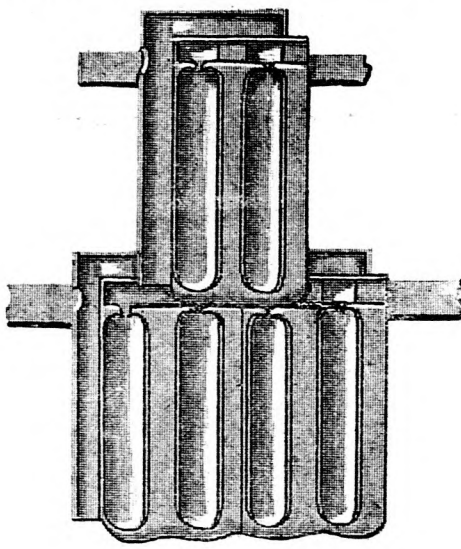
Téglagyára szállít: Szárazon sajtolt falburkoló díszteglát (Verblender), falburkoló lapokat, szabadalmazott „Reform” válaszfaltéglát, vastartó-, burkoló és üreges téglát, valamint leghordépesebb falitéglát, továbbá kéménytéglát kerek kéményekhez.

Terméskőbányaiból szállít: követ cyclopfal építéshez és alapozáshoz; zúzott kövek betonmunkákhoz és utépítéshez

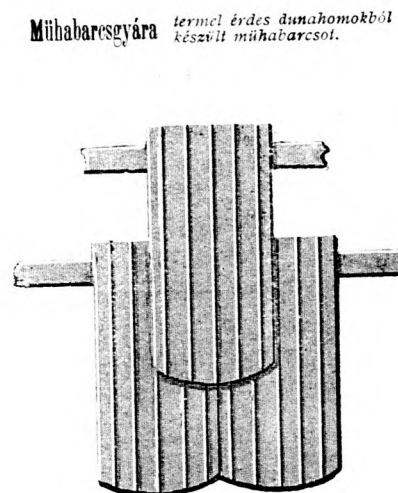
Mészegető-telepe termel: budai asiros meszet.

Hornyolt tetőcserep.

Francia tetőcserep.

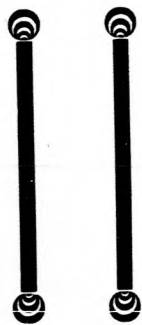

Hódfarku tetőcserep.

Műhabarcsyára termel érdes dunahomokból készült műhabarcsot.

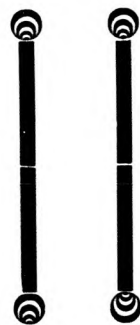
7705

A „Kosáripár részvénytársaság Szabadka“

készít minden, a kosáripár-szakmába vágó árukat — megrendelésre is — bármely mennyiségben a legszolidabb kivitelben, legolcsóbb árak mellett.

Állandó nagy raktárt tart mindennemű szőlő- és gyümölcszállító-, ugyszintén gazdasági kosarakból. — Nagy készlet hus- és előbaromfi-szállító-kosarakból.

Tudakozódások és megrendelések: **Kosáripár részvénytársaság Szabadka**, vagy **Kosáripár részvénytársaság fióktelepe Kecskemét**, intézendők.

1624-7716

Mole kérem
a VALLALKOZÓK ...
melléklet 1-26. ad-

BUDAPESTEN

AZ EGYETLEN

FÜGGETLEN

ELLENZÉKI

nagy napilap

„AZ UJSÁG”

Előfizetési ára :

Egész évre	28	kor.	—
Fél évre	14	„	—
Negyedévre	7	„	—
Egy hónapra	2	„	40

AZ UJSÁG minden előfizetője ingyen és bérmentve megkapja AZ UJSÁG gyönyörű ALBUM-NAPTÁR ajándékát színes mű-mellékletekkel.

Megrendelési cím: **AZ UJSÁG** kiadóhivatala.
Budapest, VII., Rákóczi-ut 54.

Magyar Telepítő és Parcellázó Bank Részvénytársaság

Budapest, V., Nádor-utca 9.

Alaptőke 5 millió korona.

A bank működési köre:

- mezőgazdasági ingatlanok megvétele és azoknak telepítés és parcellázás útján való értékesítése;
- telepítések és parcellázások elvállalása bizományban;
- telepítések és parcellázások finanszírozása;
- a telepítési és parcellázási ügyek minden egyéb válfajánál való közreműködés.

A bank — középirtokok képzésére is sulyt fektetvén — alkalmas vevő jelentkezése esetén a parcellázás alatt álló ingatlanokból 200—300 holdnyi területet a megfelelő épületekkel felszerelve egy tagban is eladóvá tesz.

A bank a parcellázási műveletek teljes intézését magára vállalja és azokat saját műszaki, gazdasági és telekkönyvi szervezete segélyével, a tulajdonos minden közreműködése nélkül, teljes felelősséggel lebonyolítja.

A parcellák vevői a vételár 50—75 százaléka erejéig — egyetemleges kötelezettség kizárásával — olcsó törlesztéses kölcsönöket nyernek, ami által az értékesítés jelentékenyen meg van könnyítve.

A bank újonnan szervezett birtokközvetítő osztálya útján birtokok vételét és eladását az ország bármely vidékén a legmértányosabb feltételek mellett közvetíti és az eladások finanszírozásában kölcsönök konvertálása, másodhelyű hitelek engedélyezése, vételárhátralékok leszámítolása útján közreműködik.

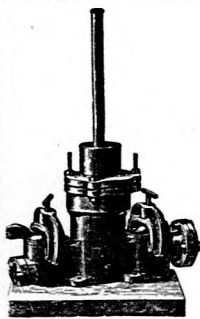
Ajánlatok a bank igazgatóságához (Budapest, V., Nádor-utca 9. sz.) intézendők, amely minden kérdésben úgy élőszoval, mint írásban készséggel nyujt beható és kimerítő utbaigazítást.

Részletes tájékoztatást kívánatra bárkinek küldünk.

1618—7709

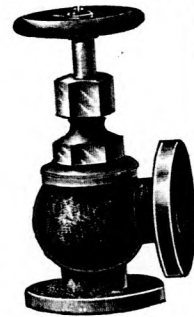
ULRICH B. J.

BUDAPEST

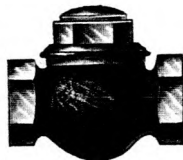

VI., Andrásy-ut 28. szám.

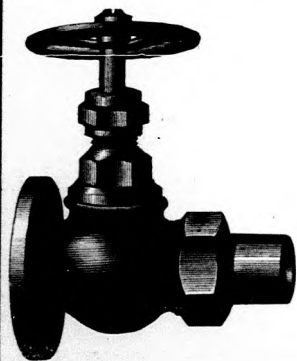
Telefon 74-41, 74-42, 74-43.

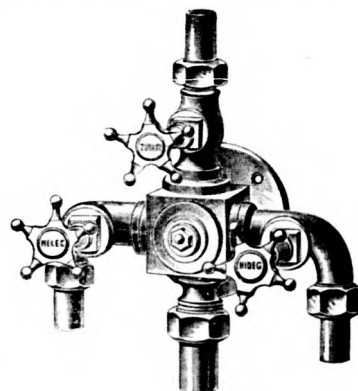
Mindennemű kovácsolt vas,
öntött vas, kőagyag, vörös- és
sárgaréz-csővek raktára.

Raktár ólomlemezektől, csövekből és
ólomszerelvényektől, hullámzott vas-
bádogból és horganyzott vaslemezből.

Nagy raktár
különböző viz-, gőz- és légszesz-
szerelvényektől, fürdőszoba- és
klozet-berendezésekből,
gőz-, víz-, és
légszivattyúkból.

Mole horem
a VALLALKOZOK ...
mellékelést 1-26. ad

„Courier“ gyorsíró-gép

rögtön látható írással.

Szenzációt keltő legújabb amerikai rendszer!

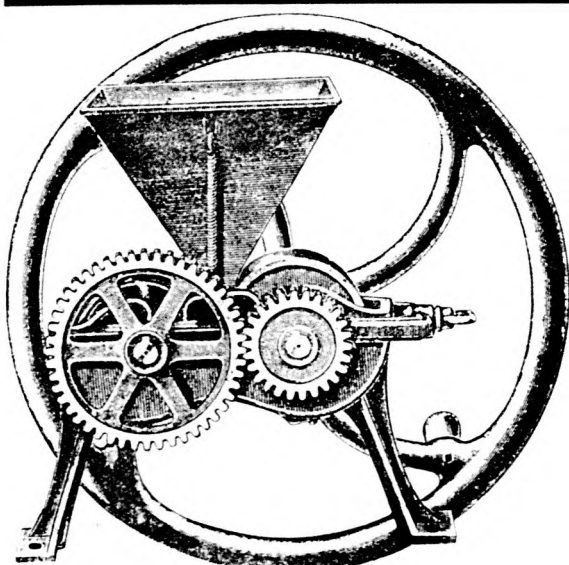
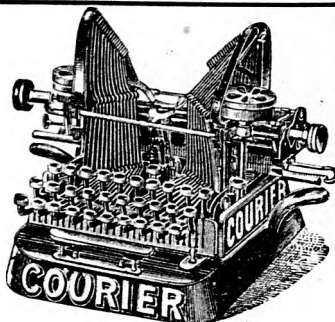
Magyarországi vezérképviselők:

Radványi és Bartos

Budapest, V., József-tér 13. sz.

Telefon 63-51.

Kivánatra a gépet bárhol díjmentesen bemutatják!
7044

System Mocznik 1906.

Telefon 62-87.

A legújabb mákörítő a legjobb.

Hazai és külföldi gyárosok és szaktekintélyek által általánosan elismerve, *mint a jelenkor legjobb mákdarálója*. Repce- vagy mustárörléshez is alkalmas. Email-tölcsérrrel, **fém csapágyakkal**.

A zuzó-kerekek egyenlő nagyságúak és differenciális gyorsasággal működnek, miáltal nemcsak zuzódó, hanem egyenletes örlés is elérhető.

Fontos, hogy kevés helyet foglal s bárki által könnyen szétszedhető az állítható kengyel visszacsavarása és a tölcser levétele által.

Az örlő könnyen szétszedhető és kitészthető! — Egyensúly mérlegek kikapcsolhatóan szerkezettel és acél éllel.

Mocznik Ágoston

mérleggyára

Rákóczi-ut 57. (Luther-udvar.)
7342 Gyár: VIII., Alföldi-utca 10. Saját ház.

Törvényileg védve!!

Oliver Standard látható írásu gyors írógép

a legkitünőbb amerikai találmány, mely az összes írógépek előnyeit magában egyesíti. Látható írás. Önműködő sormegujtás, Ruganyos leütés. Könnyű billentyűzet. Rovatok kitöltése. Vonalozó képesség. Különböző színű írás. Gyors gépkezelés.

Mascha és Társa utóda GÜNTHER ÁGOST

Pozsony, Széplak-utca 7. Budapest, V., Dorottya-utca 7.
Telefon 246. Telefon 48-76.

7631

Jótállási nyilatkozat minden küldeményhez.

Törvényesen védve!
Valódi nemes édes

BOKOR-PAPRIKA

zsákokban, és 1/10, 1/8, 1/4, 1/2 és 1 kg. tartalmu **ezüst színű csomagolásban**, valamint 12 minőségű

saját örlésű paprika.

Napi árak és minták bérmentve.

Bokor János

paprikamalom-tulajdonos, Szeged.

Vegytisztaságért szavatosságot vállalok.

7491

Torma,

nemes, édes ízű, nagy mennyiségben kapható

Kiváló minőségűnek kilója 70 fillér, szála 75-100 deka			
I-ső osztályúnak	60	45-50	„
II-ik	50	30-35	„
III-ik	40	20-25	„
IV-ik	32	14-15	„
V-ik	24	10-12	„

Elegy minőségűnek (vékonyabb, vastagabb töredékekből) kilója 24 fillér.
A megrendelés 5 kilónyitól feljebb waggonszámra is történhetik, 20 koronát meghaladó rendelés után 10%^o, 500 koronán túl a rendelés nagysága szerint 15-20-25% kedvezményt és díjmentes csomagolást ad s kivánatra árlap és felvilágosítással szolgál

Biró Pal kertgazdasága, Debreczen.

7817

Élesztő nélküli egészségi „kuglóf“-liszt

használati utasítással kuglóf, gyorsütemények és torták előállítására, több kül- és belföldi kiállításokon érmeikkel és díszoklevelekkel kitüntetve. — Külföldi piacokon is bevezetve! Magyarország minden nagyobb és kisebb városában fűszer-, csemege- és droguista-üzleteiben, valamint egyes gyógyszerárakban is bevezetve. Kizárólagos országos főraktár és megrendelési helye 7182

Friedl és Jörös özégnél, Nagyváradon.

TEMESVÁRI-GYÁRTMÁNY.

7568

Takarítás tiszta haszon
minden szakmában, de leginkább a _____ fűszerszakmában.

Kávéglazur: ismeri már e cikk előnyeit? _____

4-5% szavatolt beégetési megtakarítás elérhető

a **NEUMANN-féle**

Kávéglazur-ral.

A kávé a glazur által tartósabb és könnyebben eladható lesz, **színét, zamatját** hónapokon át megtartja, ami a mostani **téli** idényre nagyra becsülhető, amellet a kiadás a **glazurra** igen csekély, mert **100 kg. zöld kávéhoz csak 1 kg. glazur szükséges.**

Ajánljuk elsőrendü **Kávéglazurunkat**
kg.-kint 3 kor. 20 fillérért,
5 kg.-os postacsomag vételénél bérmentve mindenhová.

Mintákkal és használati utasítással szivesen szolgálunk.

Neumann Jakab és Fia
Pozsony.

7200